

**Høring om fremtiden for småøerne fredag den 3. april 2009 kl. 10.00-ca. 13.30 i
Landstingssalen, Folketinget**

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Klokken er blevet 10, og vi har et langt program og en stram tidsplan, som jeg kan love, at vi prøver at overholde. Det er også fredag eftermiddag, senere på dagen, og vejret er flot – foråret er kommet. Jeg vil gerne sige velkommen til denne høring. Jeg vil gerne byde specielt velkommen til velfærdsminister Karen Jespersen, som har lovet, at hun vil være med os den første time i dag. Så vil jeg også byde velkommen til Kommunernes Landsforenings Teknik- og Miljøudvalg, ved borgmester i Thisted Erik Hove Olesen, næstformanden for Teknik- og Miljøudvalget i Lolland Kommune, Flemming Møller, formand for Småøernes Færgeselskab, Søren Adersen, Annemarie Genster, som er beboer på Avernakø og så ikke mindst formanden for Sammenslutningen af Danske Småøer, Henry Larsen.

Det er fint nok, vi sidder heroppe, men vi skal også gerne have nogle tilhørere, og derfor synes jeg, det er flot, der er så mange tilhørere, der er kommet, så hjertelig velkommen til jer!

Jeg vil også byde velkommen til mine kollegaer i Folketingets Økontaktudvalg og de kollegaer, som ikke sidder i Økontaktudvalget, men som har taget tiden til at komme og overvære denne her høring.

Formålet med høringen i dag, det er jo, som I kan se i programmet, og der er listet en række af de emner op, som vi skal berøre.

I dagens Danmark diskuterer vi tit udvikling på de små øer. Trygheden ved at bo derude – både den sociale og den sundhedsmæssige tryghed, hele øernes kulturliv, og et af emnerne er dét, vi kan definere som det demokratiske deficit, fordi nu har vi fået større kommuner, og øerne kan måske have lidt sværere ved at være repræsenteret i kommunalbestyrelserne, og derfor er det også et tema, som vi kommer lidt ind på i dag.

Hvad er det så, vi skal gøre for at rette op på disse problemstillinger? Det er noget med erhvervsudvikling, det er noget med skoler, det er noget med hjemmearbejdspladser, det er den sociale service – ikke mindst det at blive ældre på øen og have levet der altid, og så skal tilbringe de sidste år på et plejehjem på fastlandet. Ødelægger vi lidt af kulturen hos de borgere, som pludselig skal flytte i den allersidste del af ens liv? Og så har vi selvfølgelig et af de store temaer, det er livsnerven – det er færgerne.

Det er nogle af de ting, vi kommer lidt ind på i dag. Som mange af jer godt ved, blev Sammenslutning af Danske Småøer stiftet i 1974, og der er en række krav til, hvem der kan være medlem, og de håndhæves hårdt af især formanden, Henry Larsen.

Jeg synes også, at vi skal rose os lidt af, at I er en af de foreninger, som har jeres eget udvalg i Folketinget, nemlig Økontaktudvalget. Økontaktudvalget bliver nedsat efter hvert folketingsvalg, og der er et medlem fra hver af de politiske partier i udvalget. Udvalget er kontaktudvalg til Øsammenslutningen. I de år, jeg har siddet som formand, har vi haft et fortrinligt samarbejde. De skåner os ikke altid. Men sådan skal det også være. Og I stiller nogle krav til os, og vi kan jo så bruge vores kanaler herinde og stille spørgsmål til de relevante ministre. Jeg syntes, at det fungerer fantastisk godt på denne måde.

Sammenslutningen blev stiftet i 1974, hvor der var nogle ildsjæle, som startede. Fra 1974 og til 2009, det er 35 år. Og forleden dag var vi nogle, der var på Strynø, og så kunne Henry ikke undlade at sige, at han havde været med i 35 år. Og derfor, Henry, vil jeg gerne på Økontaktudvalgets vegne til jeres forening give dig denne her lille gave. Det er flot arbejde I har lavet, og vi er glade for samarbejdet, så en lille hilsen og til lykke med jeres 35-års-jubilæum.

Formand for Sammenslutningen af Danske Småøer, Henry Larsen:

Tak skal du have Preben.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Det er mig en stor glæde at byde velkommen til vores velfærdsminister Karen Jespersen, som nu vil komme med et oplæg. Men inden velfærdsministeren får ordet, synes jeg, vi må prøve noget nyt, så vi starter med at synge ”Jeg ser de bøgelyse øer”.

”Jeg ser de bøgelyse øer” – synges.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Så giver jeg ordet til velfærdsminister Karen Jespersen.

Velfærdsminister Karen Jespersen:

Tak skal du have. Jeg er glad for, at der er sat så meget tid af til udveksling af synspunkter for at få samlet op på jeres erfaringer og iagttagelser omkring, hvad der er, der er brug for.

Jeg skal nok lade være med at komme med for meget, som lyder som sådan en skoletale, hvor jeg siger alle de der pæne ord – hvad er det, man siger – af tak døde smedens kat. Men jeg vil godt sige, at for mig - og det er det jo for rigtig mange - der er de danske øer en meget vigtig del af Danmark og det danske landskab. Som relativ ung stiftede jeg bekendtskab med Acton Friis' store bog, De Danske Øer med tegninger af Sven Hausten Mikkelsen, som jo er en fantastisk beskrivelse af, hvordan han sejler rundt mellem en meget, meget stor del af vores 400 øer. Og det der i virkeligheden slog mig, da jeg læste Claus Jensens artikel i Ø-posten (april 2009) var en beskrivelse af, hvordan de mindre øer havde en storhedstid for 100 år siden, hvor der var basis for at have et rigt erhvervsliv og skole og købmand og så videre. Det passer meget godt med, at det var i de år, hvor Acton Friis og Sven Hausten Mikkelsen sejlede rundt. Det er meget værdifuldt, synes jeg, og også vidnesbyrd om, hvad de danske øer ikke bare har været, men også meget gerne skulle blive ved med at være.

I er jo så i dag 27 mindre øer, og der er jo så en række større øer, som for nogens vedkommende – Sjælland og så videre – lever jo deres helt eget liv, og så er der Læsø, Samsø, Ærø og øerne i den kategori, som så ikke er med i selskabet her. Jeg holdt møde med Læsøs borgmester og kommunaldirektør i går om nogle af de særlige problemstillinger, de har dér. Og på samme måde kan man sige, selvom I er en sammenslutning, så er I jo også indbyrdes meget forskellige, og det får man jo også et levende indtryk af i Ø-posten, hvordan beliggenheden i forhold til arbejdsplads på fastlandet og så videre kan være fuldstændig afgørende for hele bosætningen.

Men jeg oplever, der er en meget stærkt fælles målsætning, der hedder: Hvordan bevarer vi og videreudvikler livet på de små øer. Og det er jo en kæmpe udfordring, fordi man kan se, hvordan indbyggertallet over en del årtier er blevet halveret. Men det glædelige er, at det ser ud til at være en bevægelse, der er fladet ud – stoppet, og nogle steder er der endda også en tendens til stigende

befolkningstal. Og på den måde ligner I jo dét, man også kalder, måske ikke yderområder, men landdistrikter.

Der er en landdistriktsredegørelse på vej til Folketinget, hvor man kan se, at der er et mere broget billede, det er ikke så deprimerende, sådan så man kan sige, der bare sker en affolkning af landdistrikterne – slet ikke. Og det ser meget bedre ud i Danmark, end det gør i mange af de lande, der ligger omkring os. Der sker en meget større affolkning. Det er meget vigtigt at holde fast i, hvad det så er, vi gør, der betyder, vi har en noget anden udvikling i Danmark.

Men Claus Jensens artikel giver også meget godt indblik i, der er nogle meget stærke kræfter i hele samfundsudviklingen, der selvfølgelig betyder, at det har været næsten uundgåeligt, at der er sket en vis affolkning – altså hele behovet for at få et arbejde, en uddannelse, og så er der storbylivet, som også trækker. Der skal man selvfølgelig være realistisk og sige – jamen, hvad er det for nogle kræfter, der er så stærke, at man ikke rigtig kan sejle op imod dem, og hvor er det så, vi faktisk kan gøre noget, som betyder, at vi kan leve op til en målsætning om at stabilisere og videreudvikle øerne som et sted, hvor folk bor og lever.

Det der groft sagt er brug for, hvis man skal sammenfatte det, er så meget erhvervsliv og arbejdspladser som muligt på øerne. Der er brug for en god offentlig service, så man oplever, at man kan få sine børn passet, man kan blive hjulpet, hvis man bliver syg og gammel, og for det tredje er der brug for nogle ordentlige færgeforbindelser. Så er der en masse andre ting – delproblemstillinger – men erhvervsliv, offentlig service og færger, det synes jeg er nogle nøglebegreber.

Uden der er en vilje og en kampgejst blandt jer, der bor på de øer, så går det jo ikke. Og det er der i høj grad. Hvis man ser på de aktiviteter, der er, så er der jo jeres sammenslutningen af danske småøer, I er med i Landdistrikternes Fællesråd, Velfærdsministeriets rådgivende udvalg. I har en masse netværk i form af hjemmesider, netværk knyttet til erhverv, fødevarenetværk. I prøver at lave kvalitetsprodukter, mærkningsordninger. I prøver at udvikle turisme med kultur- og naturoplevelser, og I prøver selv at holde liv i nogle af de institutioner, der ellers er i risiko for at lukke – lige fra kro på anparter til et lægehus på folkeaktier. Det er den kampånd, som er helt afgørende, men det er jo selvfølgelig ikke tilstrækkeligt til, at livet på de små øer kan overleve.

Hvis man så ser på, hvem der er aktører, så er der er regionerne, der er kommunerne, og der er Folketing og regering. Regionerne har ansvaret for EU's strukturfondmidler. Der er omkring 35 pct., som er øremærket til yderområderne. Det er ca. 350 mio. kr. på årsbasis. Og det er jo nogle af dem, som I, også via regionernes vækstfora, kan få del i. En aktuel problemstilling i forhold til regionerne er så hele spørgsmålet om helikopterbetjening i forbindelse med sygdom. Det er der sat nogle penge af til, og der skal være et udvalg, der skal finde ud af, hvordan helikopterbetjening skal være i forhold til udkantsområderne. Og nu nævner jeg nogle problemstillinger, der ikke kun ligger i Velfærdsministeriet, men jeg ser det her som en opgave for mig om også at samle sammen på forskellige områder. Jeg prøver at beskrive også nogle af de steder, hvor jeg kan se nogle udfordringer. Regionerne har et ansvar for en del af erhvervsudviklingen, og så er der den aktuelle problemstilling, hvor militærets helikoptere nu skal erstattes af nogle regionale helikoptere knyttet til sygehusvæsenet.

Kommunerne – eller kommunalbestyrelserne - har en vigtig rolle, fordi det er det politiske overhoved for meget af det, der foregår i kommunerne. Folkeskole, ældreomsorg og en række andre ting, kystsikring, som jo nogen steder også er noget, der er til debat. Sådan som det er i dag, og der skal jeg nok vende tilbage til den rolle, staten så kan have eller Folketinget, der er det jo helt grundlæggende opgaven at sørge for, at man får den samme ydelse, som man har andre steder i kommunen.

Men der er selvfølgelig altid et spillerum, og det kan man se i den problemstilling, som nogle af jer slås med – er de madordninger, vi får, lige så gode som dem, de får i kommunen i øvrigt? Kan vi komme på plejehjem eller plejecenter tæt på vores egen bolig på samme måde, som de kan andre steder i kommunen? Der er helt klart en diskussion dér, hvad er det for forskelle, der er acceptable inden for lovens rammer? Når vi har det kommunale selvstyre, så er det blandt andet, fordi der er brug for at lave sådanne lokale afvejsninger. Det er noget, som man jo også diskuterer i forhold til andre dele af en kommune. I er så særlige sårbare, fordi I har helt specielle vilkår. Men, man vil altid kunne få afprøvet ved ankesystemet, om de tilbud, man får, lever op til lovens krav.

Man kan også overveje, om der er behov for at lave nogle særlige ordninger. Jeg vil lige samle sammen til sidst, hvad regering og Folketing kan gøre. Kan vi lave nogen særlige regler for øerne? Det er meget svært, men jeg kunne godt forestille mig, hvis jeg boede på en ø, så var det måske noget af det, som jeg ville overveje, om kunne lade sig gøre.

Hvad kan regering og Folketing bidrage med? På den ene side er der en række puljer. Der er puljen til forsøgsvirksomhed i landdistrikter og små øsamfund, der er placeret i Velfærdsministeriet, hvor der er 21 mio. kr. om året, der bliver fordelt. I Fødevarerministeriet er der Landdistriktpuljen og Fiskeriudviklingspuljen, og der er en særlig aktionsgruppe, som har til formål at fordele nogle penge, specielt til de små øer. Jeg har et indtryk af, at det fungerer godt, men der kan godt alligevel være nogle forslag. Det er sådan noget som aktivitetshuse, bådehavne, udvikling af nye produkter, der har fået midler efter den pulje. Der er også nogle særlige landdistriktsstøtteordninger – ikke målrettet øerne specielt, men målrettet landdistrikterne, som I i den sammenhæng er en del af. Så der er forskellige slags puljer. Der er også særlige midler målrettet turisme på især de kystnære områder, som I også kan have glæde af.

Men når man så ser på vilkårene – f.eks. dét, der ligger inde under kommunalbestyrelsens ansvar, så er der sket det, at vi har fået de store kommuner i 2007, og i landdistriktsredegørelsen, der er på vej til Folketinget, der kan man se, at det sådan set har været en gevinst, ser det ud til, samlet set for landdistrikterne, fordi man i langt højere grad i dag har en bevidst landdistriktspolitik i de enkelte store kommuner. Selvfølgelig især dér, hvor man har udkantsområderne, men det ser ikke ud til, at der er sket dét, som nogen med rette frygtede, at udkantsområder – landdistriktsområder – blev glemt i de store kommuner. Det kan godt være, I har nogle eksempler, hvor I synes, at I bliver glemt. Men samlet set er der altså en rivende udvikling i gang i retning af, at man laver en meget konkret politik for udvikling af landdistrikter.

Det er så også her hele debatten om øudvalg kan komme ind i billedet, hvor det i dag er en frivillig sag, om man vil oprette de her øudvalg. Men det er der mange, der gør. Og det er også noget af det, vi kan diskutere: Kan man gøre noget for at skubbe på den udvikling, og har man gode erfaringer med det?

Men det er jo også sådan, at man, da man lavede kommunalreformen, tog højde for, at der var nogle områder, der havde nogle særlige vilkår, og derfor havde man også nogle muligheder for at holde

sig uden for en storkommune. Man havde til det brug lov om forpligtende samarbejde. Det er især de store øer – altså Læsø, Samsø, Fanø og Ærø - som den er møntet på, og det var også blandt andet i den sammenhæng, at jeg holdt møde med Læsøs borgmester i går. Man kan få nogle dispensationer for det forpligtende samarbejde. Det er ikke noget som umiddelbart er møntet på jer, fordi I er en del af en kommune og ikke en selvstændig kommune. Men derfor kunne man godt overveje, om det overhovedet er muligt, eller om man kan gøre noget ved at få nogle mere fleksible rammer – også uden at det i den grad bliver en belastning for den storkommune, som I er en del af.

En anden ordning er den, der handler om nedrivning af ubeboede huse. Det har været en torn i øjet på rigtig mange udkantsområder, at man har de her faldefærdige rønner med brædder for vinduerne og afskallet maling. Der er lavet en lovgivning, der gør det nemmere for kommunalbestyrelserne at rive ned. De får nogle bedre redskaber til simpelthen at sige, det vil vi ikke have i vores kommune, ned med det, og nogle penge til en støtteordning, hvor de kan få halvdelen betalt, hvis de selv vil gå i gang med at rive huset ned. Der er en diskussion om, hvorvidt halvdelen er nok støtte til nedrivning. Det er også sådan, at der skal være en vis bymæssig bebyggelse for at få del i støtten, og derfor vil mange af jer ikke kunne få del i den støtte, sådan som den er indrettet i dag, fordi I ikke har byer af den størrelse. Der kunne man så også spørge, om det er noget, I oplever som et problem, er det noget I vil efterlyse, at man eventuelt så på en ændring af den ordning, sådan at den også kunne bruges af jer. Det kan også handle om erhvervsbygninger og landbrugsejendomme.

Endelig er der det sidste store punkt – færgerne. Der var tidligere alle mulige forskellige støtteordninger, og de blev med kommunalreformen slået sammen, sådan at man fik et øtilskud til 19 kommuner, hvor I 27 øer er beliggende. Det er en pulje på i alt 79,9 mio. kr., der bliver fordelt efter en bestemt nøgle til jer, og som også skal være en håndsrækning til kommunalbestyrelsen til den økonomiske udgift, det kan være at sørge for en ordentlig betjening af den ø, man nu har liggende inden for kommunegrænsen.

Oven i det særlige øtilskud er der en færgepulje, der foreløbig er 3-årig – 2008/9/10 – på 20 mio. kr. om året. Sidste år fik Struer Kommune nogle penge til færgen til Venø og Fåborg/Midtfyn fik penge til Avernakø. Der er en ny fordeling af den pulje igen i år, og det er hele tiden balancen om det tilskud, man har fået, er det stort nok, fordi det er kostbart både med havneanlæg, færgeindkøb og færgereparationer.

Det er så også baggrunden for, at der her i forbindelse med vedtagelsen af en grøn transportpolitik blev sat 200 mio. kr. af ekstra til støtte til færger til de små øer. Og de 200 mio. er vi så ved at finde ud af, efter hvilke kriterier skal fordeles. Hvordan skal man kunne søge, hvem skal kunne søge, hvad er det for en andel af ens udgifter, man kan få dækket af de 200 mio. kr.?

Endelig er der en ordning i Transportministeriet, hvor man, hvis man bor fast på en ø, kan komme gratis med færgerne, og det kan man også, hvis man har en invalidebil, eller en cykel. Det er ligesom et tilskud til færgestøtte.

Jeg oplever det sådan, at det er nerven i jeres liv, at I har nogle ordentlige færger, der også sejler nogenlunde regelmæssigt og så hurtigt, at det giver mening at bo på øen, og også sådan, at turisterne

kan komme over til øen.

Jeg ville egentlig gerne vide, hvordan hele omlægningen af støtteordningerne efter kommunalreformen har virket. Og derfor har vi besluttet at lave en undersøgelse af, hvordan det egentlig er gået med den omlægning af støtten, og det kan I så også vide her, fordi det giver jer en mulighed for at komme med nogle ideer til, hvad det egentlig er, der skal undersøges, og I kan pege på det, der måske fungerer godt, og det, der fungerer knapt så godt.

Med de ord vil jeg sige foreløbig tak for ordet og sige, at jeg glæder mig til debatten om, hvad vi konkret kan gøre for at sikre, at vi fortsat har en velfungerende liv på de 27 små øer, som I repræsenterer, hvor I jo i det daglige gør en kæmpe indsats, fordi, går jeg ud fra, I holder utroligt meget af de øer, I bor på – og er med til at sikre, at der er liv. Så foreløbig tak for ordet.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Tak til velfærdsministeren. Og nu går vi så til debatten, og der er det således, at dem, der sidder i panelet, har førsteret til at stille spørgsmål. Men nu skal I ikke bruge hele taletiden. Og jeg vil gerne bede om, at det er korte spørgsmål. De næste, der har næste præference, er medlemmerne af Økontaktudvalget og så de øvrige kollegaer fra Folketinget, og så håber vi også, der bliver lidt tid til salen.

Formand for Sammenslutningen af Danske Småøer, Henry Larsen:

Ja, inden jeg kommer til spørgsmål, som måske kan have en eller anden negativ undertone, så vil jeg starte med at være lidt positiv, fordi det er i grunden derfor, vi er kommet, og det er også det, jeg vil være senere hen. Tak til Folketingets Økontaktudvalg, fordi I vil tage initiativ til denne her konference og tak til velfærdsministeren, fordi du ville komme her i dag, det er vi meget glade for. Østøtteloven var jo oprindeligt under Miljøministeriet, men vi føler os helt trygge ved, at vi nu er kommet ind under Mor Karens store vingefang. Jeg håber, at du vil tage dig rigtig godt af os, det tror jeg også, du vil.

Du sagde noget om, at storkommunerne havde været en gevinst for landdistrikterne, og det er måske her, vi ikke er helt enige – i hvert fald ikke, når landdistrikterne også kommer til at være noget med øer, fordi vi har nok desværre oplevet det modsatte. Og det har nok ikke så meget at gøre med ond vilje fra politikere og embedsmænds side, men det har nok mere at gøre med, at de gode hensigtserklæringer herindefra om, at man skulle have nogle større kommuner, fordi så kunne man lave nogle rationaliseringer, og så kunne man få pengene til at yde en bedre service til borgerne.

Det er ikke rigtig slået igennem – tværtimod så opdager kommunerne til deres store rædsel og skræk, at de lige pludselig har et millionunderskud her og der, og så er det, at man skal ud og finde ud af, hvordan klarer man så det. Og så er det, man ser hele vejen rundt, og de her øboer, de skal også bære deres part af byrden, så derfor så oplever vi f.eks. inden for ældreplejen, som er blevet nævnt flere gange både af Preben Rudiengaard og af dig, at man begynder at tale om, at, man kan skære lidt af hjemmehjælpen, og man kan yde lidt ringere service til de ældre på øerne. Og her er det så bare, at vi må gøre opmærksom på, at vi er mere sårbare end i et landdistrikt. Vi mener

selvfølgelig ikke, vi skal have noget, som så er en bagdel for landdistrikterne. Man i det øjeblik man fjerner noget fra øerne, så føler ældre sig utrygge, og så vil de ikke bo der mere, og så mister man pludselig en stor del af befolkningen. Det er meget alvorligt nogle steder på nogle øer.

En anden ting, og det kunne jeg da godt tænke mig, at vores velfærdsminister måske ville komme med en eller anden hensigtserklæring til kommunerne om, er, at det bare ikke går at skære ned i servicen til ældre på småøerne. Det er altødelæggende.

Du nævnte projektstøtten til landdistrikter og øer på 21 mio. kr. Ved sidste finanslovsforlig, der blev landdistriktspuljen og østøttepuljen lagt sammen. De var til sammen på 30 mio., og så gjorde man det her geniale, at man skar cirka en tredjedel væk. Det synes vi, og det går jeg også ud fra, at man synes i landdistrikterne, var en mærkelig landdistriktspolitik, når man herinde fra Folketinget siger, at man vil gøre en masse for landdistrikterne. Så derfor vil jeg spørge velfærdsministeren, om du vil gå til finansministeren og foreslå, at man hæver puljen igen. Det er ikke sådan, at puljen aldrig bliver brugt – tværtimod har vi oplevet, i hvert fald hvad angår øpuljen, at der har været adskillige ganske udmærkede forslag og ideer fra småøerne til flere penge end dem, der var til rådighed før, og nu er der altså færre.

En anden ting er, at du nævnte denne her pulje på 79 mio., hvor færgetilskud og forskellige ting er slået sammen. I den pulje, er der 6 kommuner, som får et særtilskud, fordi det er kommuner, som har en større udgift til deres øer end andre kommuner har. Og der har vi oplevet, efter vi er kommet i de store kommuner, at det har været ualmindeligt svært for øboerne at få fortalt deres kommune, at de rent faktisk får 2 eller 3 mio. kr. ekstra om året, fordi de i sin tid har gået til indenrigsministeren og sagt, at de har ekstraudgifter til øerne. Og så går de til mig og siger – jamen står der så ikke nogen steder, at de får det, fordi at de har ekstraudgifter til øerne. Og der har jeg haft en snak med din medarbejder, Michael Medom Hansen, om og sagt, om det ikke kan stå tydeligt. Det står ikke særligt tydeligt. Derfor vil jeg spørge ministeren. Kunne du ikke sige til dine embedsmænd, at man skulle skrive det, måske ikke med store fede typer, men i hvert fald sådan, at de 6 kommuner rent faktisk får de penge, fordi at de selv har sagt, at de har ekstraudgifter til øerne? Jeg ved godt, at man kan ikke pålægge dem, at de skal bruge pengene, men det kunne godt stå lidt tydeligere.

Og jeg skal gøre det kort og kun sige, at vi håber, at vores nye minister kunne afsætte tid til på et tidspunkt at tage med os ud på en dejlig tur på nogle af vores små øer, så du kan se de steder, som du nu er blevet minister for.

Formand for Småøernes Færgeselskab, Søren Adersen

Vi, der sidder med det daglige økonomiske ansvar for driften af færgen, har de senere år oplevet, at priser på vores reservedele og vores brandolie og lønomkostninger og forsikringer er steget i en grad, som har været lidt problematisk i forhold til, at vi kan overholde vores budgetter. Og det vi så sidder og kigger på, det er, at indeksreguleringen, som man har af driftsstøtterne til kommunerne, den kan ikke følge med den prisudvikling, som vi oplever i dagligdagen. Så der kunne vi forestille os at spørge ministeren, om hun har tænkt sig at gøre noget ved det problem. Det vi oplever, det er

jo, at den forringende økonomi betyder, at man nogle steder er nødt til at hæve priserne, som får nogle dårlige følger for øerne.

Ligeledes kunne jeg tænke mig at spørge ministeren, om de penge, der er afsat til nye færger, der er de her 60 mio. kr., hvor man har en regel om, at man kan søge maksimalt en tredjedel af den samlede budgetsum, og den forudsætning har gjort, at vi ser en del af vores økommuner, som bakker lidt i forhold til nye færger, og det er til stor ærgrelse, fordi vi har mange færger, hvor det er nødvendige at få en udskiftning. Og nu ser vi så, der kommer de her yderligere 200 mio. kr., så kunne ministeren løfte sløret lidt for, om man har forestillet sig, at den samlede støttesum måske kunne blive højere. Tak.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Så vil jeg høre, om der er nogen i forsamlingen, der har spørgsmål, inden vi samler lidt op.

Bent Hindrup Andersen, formand for beboerforeningen på Endelave:

Det er de her 200 mio. kr. til færgerne, der ville jeg foreslå ministeren at kigge især på driftstilskuddene, fordi de følger overhovedet ikke med – og f.eks. opgradere og også tælle, hvem det egentlig er, man skal vægte som gratister på færgerne, så de beløb bliver opdateret til i dag. Det er ikke, fordi gratisordningen skal væk, men den skal opgraderes. Og det skal tilskuddet også.

Vi har det desværre sådan, at kommunen, som jo nu administrerer vores færger, har måtte forhøje taksterne for turisterne med 15 pct. Det, frygter vi, sammen med den almindelige økonomiske tilbagegang, gør, at besøgene drosler ned til sommer. Og derfor er det et akut vigtigt spørgsmål at få et ordentligt driftstilskud, der gør, at man kan holde en rimelig pris, fordi selvfølgelig er det jo vores livsnerve, men det er også vigtigt for at få turister til øen.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Så giver jeg ordet til velfærdsministeren for at besvare spørgsmålene.

Velfærdsminister Karen Jespersen:

Henry, du sagde, I havde en anden oplevelse af storkommunerne, og det er også en af grundene til, at vi nu skal prøve at lave en undersøgelse, hvor vi i fællesskab skal finde ud af, hvordan det så er blevet. Og der er det vigtigt at være meget konkret på, hvor det er, det kan halte.

Det næste du siger, det er, om jeg kunne lave en henstilling til kommunalbestyrelserne om at huske på, at de har øer liggende. Den udfordring vi hele tiden slås med, det er, når vi herinde – ikke bare i regeringen – men også i Folketinget synes, at de kunne gøre det lidt anderledes ude i kommunerne, og så vi begynder at blande os. Og så siger de – jamen, altså dealen er, at de får nogle love og regler, de skal opfylde – nogle penge til at gøre det, og så skal vi lade være at rende og blande os. Kommunerne føler tit, at vi så går ud og lover en hel masse på deres vegne, som vi ikke giver dem penge til. Hvis man skulle sige, de skulle tage et særligt hensyn til beboerne på øerne, så skulle man, for at det skulle være fair, i virkeligheden lave en eller anden bestemmelse, og så skulle der følge nogle penge med. Om det overhovedet kunne lade sig gøre, og hvordan det skulle se ud, er et

godt spørgsmål, fordi så ville der også være andre, der siger, hvad med os. Men det er klart, at det må da være en ekstrem belastning, hvis man har levet en meget stor del af sit liv på en ø og så skulle flytte til fastlandet, når man ikke kan klare sig selv. Men det vigtige er, at vi kan finde nogle rammer. Folketingets Øudvalg er jo en del af rammerne for at diskutere den slags, det er jo derfor I har lavet konferencen i dag. De meldinger, der kommer herfra, kan man samle op på i Folketinget.

Det er rigtigt, at sammenlægningen af de to puljer betød, at den samlet set blev mindre. Og det var lidt en blanding af en almindelig spareøvelse og så, når man sad med listen over de ting, der havde fået støtte, så var der noget af det, når man skulle stå til regnskab som ressortminister, hvor man siger, at det er en kommunal opgave, som de selv må kunne løse. Nu har vi så døbt puljen om og også til forsøgsvirksomheder, og jo mere, den viser sin berettigelse, kan det også være et argument for at udvide den. Nogle af tingene f.eks. aktivitetsbureau og produktudvikling, får man utroligt meget for pengene. Det er ikke kæmpestore beløb, men de er med til at stabilisere samfundet ude lokalt.

Så var der det der med de seks kommuner, hvor det skulle stå tydeligere, at de altså får nogle penge til øerne. Vi gør det f.eks. i forhold til de – tror jeg - 136 mio. kr. kommunalbestyrelserne får til at støtte det frivillige sociale arbejde. Vi går ikke rundt med lup og ser, hvordan de bruger dem. Nogen bruger flere end de skal, og nogle bruger mindre. Men der har man det faktisk øremærket

Tak for invitationen til at besøge øerne. Det vil jeg meget gerne!

Til Søren og Bent vedrørende regulering af driften. Vi sidder nu, partierne bag de 200 mio. kr., og skal finde ud af, hvordan de skal bruges. Hvis de skal bruges til nogen form for engangsbeløb, så er det svært at bruge dem til driftsstøtte. Selvom det så kan lyde som om, at det så bliver skubbet over i udvalg, kan man sige, at det er noget af dét, der er brug for en analyse af. Kan kommunerne leve op til det, eller får de hvert år en ekstra udgift i kraft af driften af færgerne?

Så spurgte Søren omkring det her med, om man kunne hæve den andel, man får som støtte fra en tredjedel. Det er noget af dét, det bliver overvejet at bruge de 200 mio. kr. til, så altså halvdelen er en mulighed.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Så giver jeg ordet til Niels Christian Nielsen (S).

Medlem af Folketinget, Niels Christian Nielsen (S):

Mens ministeren er her, så er der nogle ting også, man lærer efterhånden, som man får dybere kendskab til øernes forhold. Jeg er selv født på en ø, Manø, ude i Vadehavet. Jeg skal nok lade være med at fortælle om mit livsforløb, den kan man få senere. Men vi var jo på Strynø her i fredags med Økontaktudvalget – og tak for god behandling - og Henry, du har været bredt omkring også i forhold til de spørgsmål, der blev stillet, men overordnet så skulle man nogle gange tro, at husene på øerne kunne man få for en slik, men det er jo ikke tilfældet.

Jeg er også blevet belært om, at belåningsforholdene i forhold til fastlandet også er forskellig. Vi, der bor på fastlandet, kan få belånt vores huse til 80 pct. i realkreditinstitutter, mens på øerne, der er det 60 pct. Det har betydet, at det er nogen, der er ved muffen, der reelt kan købe husene. Jeg synes, at man også skal kigge på det fra centralt hold.

Noget andet er omkring dagligvaremuligheder – altså om en købmand kan få sit udkomme på en ø. Et er, at persontransporten er gratis, men i forhold til varetransport, så er der en skævhed dér, så allerede forlods skal en købmand lægge x antal procent ovenpå.

Endelig i forhold til færgepuljen, tror jeg, at mange af økommunerne, sidder spændt og venter på, hvad medfinansieringsdækningen er i forhold til 200 mio. kr. -puljen. Så der må der godt handles hurtigt. Der er flere færges, der bliver holdt sammen af ståltråd og seglgarn. Vejret er godt i dag, så de fleste er også kommet frem til tiden. Men det er jo ingen selvfølge.

Det er altså ud fra, hvad vi kan gøre fra centralt hold.

Dorthe Winter, næstformand i Sammenslutningen af Danske Småøer:

Du sagde godt nok, det ikke decideret var dit ressortområde, men vi betragter dig som øernes minister på nuværende tidspunkt, og du sagde noget omkring militærets helikoptere skal erstattes af regionens nye helikoptere. Vi synes, der er tre problemer i det. Dels vores responstid – vil den stadigvæk være lige så god, som den har været under militærets helikoptere, og så er der også det med at flyve om natten og flyve i dårligt vejr. Som vi har hørt udmeldingen nu, så kan de ikke flyve om natten, og de kan heller ikke flyve, når det er dårligt vejr, og det er faktisk dér, vi har brug for dem, for vi kan måske i nogle tilfælde bruge vores færge, hvis den er på øen. Så derfor synes jeg, det er vigtigt, at du som øernes minister – selvom det ikke er dit ressortområde – siger, jamen det her, det er vigtigt, for ellers så skaber det utrolig utryghed på vores øer.

Peter Larsen, formand for beboerforeningen på Askø og Lilleø:

Til Karen Jespersen – du talte om, at øudvalget er en frivillig sag. Vi havde på Askø et fungerende øudvalg, men ved sammenlægning til storkommune, der blev ordet frivilligt tolket som lig med besparelse. Og så blev det nedlagt. Jeg kunne godt tænke mig, at det var mere i formelle rammer. Vi havde på det tidspunkt, hvor vi var en lille kommune, valg sammen med kommunalvalg og amtsrådsvalg – et helt demokratisk valg. Det fungerede rigtig godt, og det var egentlig rollemodel for flere andre øer, der ønskede det. Men desværre kom det ikke, så jeg kunne godt tænke mig det blev mere formelt.

Mads Jakobsen, formand for Teknik- og Miljøudvalget i Struer Kommune:

Vi har en lille perle, som ligger ude i Limfjorden. Den hedder Venø og er i alt på 6,4 km². Jeg knytter hen til, at Karen Jespersen siger, at hun er minister for øerne og er meget optaget af, at der bliver så meget erhvervsliv og mulighed for at beskæftige sig på de øer som overhovedet muligt. Som sagt, så er Venø på ca. 6½ km², og så er vi jo omgivet af vand hele vejen rundt, det er jo derfor, det er en ø, og så er der altså kun ¼ km tilbage, når vi når over strandbeskyttelseszonen.

Vi har en meget velfungerende efterskole med ca. 100 årselever på Venø. Og de har behov for at opgradere deres faciliteter med boldbaner og en sportshal i karambolage med strandbeskyttelseszonen – ligger lige på kanten. Vi har bøvlet meget strandbeskyttelseszonen, og vi har kæmpet meget med det her, og vi er ikke i mål endnu med at sikre den udvidelsesmulighed.

På tilsvarende vis, så ligger Venø i et Natura 2000-område for så vidt angår fugleliv og mange andre beskyttelseszoner, og der har været en havn siden 1926. Og der er nogle initiativrige mennesker på Venø, der synes, at der kunne ske en hel masse gode ting på havnen – og lavet en fin plan – og fået støtte fra LAG'en, den lokale aktionsgruppe for øerne. Vi vil gerne støtte op om det her initiativ og lave den planlægning, der skal til. Men rent teknisk, så var det altså vanskeligt at komme igennem med, og vi er nødt til at spørge på et kontor i København, om det er i orden, at der er en havn på Venø. Det synes vi er lidt mærkeligt. Vi håber, selvom det her måske ikke lige er dit ressortområde, at du så vil tage det med og understøtte, at der er mulighed for udvikling på øerne. Det er sådan set dét, vi gerne vil have. Tak for ordet.

Svend Nørvang, Sejerø:

Ja, det var en fin redegørelse, ministeren startede med. Ja – jeg kommer fra Sejerø, og jeg vil starte med over for Folketingets partier at sige tak, fordi I i 1979 bevilgede penge til vores færger, men kan I åbne lidt mere for den hane, så er I klar over, at det er velkomment.

Vi fik i 2000 en ny færge til 55 mio., den havde vi ikke fået, jeg sad selv i kommunalbestyrelsen, kassen var ikke overfyldt, men vi fik en færge til 55 mio., og herinde fra Folketinget fik vi pæn støtte, det vil vi sige tak for.

Karen Jespersen, du var inde på helikoptere, og jeg vil sige, vi er meget taknemlige, vi har haft helikoptere i mange år. Sidste år var der en fisker, der røg i spillet, og han kom til havnen og blev kørt ud, og han blev fløjet derfra og ned til Odense. Det varede 1½ time, fra han var røget i og var kommet ud, og doktoren sagde, at det redede hans arm. Så det er positivt.

Men det er til Karen Jespersen, det er dét med ældrebolig. Det er dét med de ældre på de danske småøer, der har min store interesse. Da jeg var fem år, døde min mor, og da jeg var seks år, døde min far. Jeg er vokset op hos ældre mennesker. Jeg har siddet 20 år i kommunalbestyrelsen, jeg har boet på den lukkede afdeling i Bjergsted Kommune – jeg var heldig, der var nogle tøser, der lukkede mig ud, mens jeg sad, for kommunalmøderne foregik på Sjælland om aftenen. Men en overgang var der tre øboer der sad der, og de fik næsten aldrig besøg. Det gjorde ondt, og så spurgte de, kan vi køre med hjem. Så tænkte jeg, kan du gøre noget, du som er vokset op hos ældre mennesker og haft en fantastisk opvækst.

Derfor er det, at hvis man kan få nogle ældreboliger op på de danske småøer, sådan så man kan hjælpe nogle andre mennesker, så øboerne kan blive der, men samtidig kan sige til Rigshospitalet eller nogle andre – har I nogen, der skal på rekreation. Jeg tror øboerne skal tænke i nye tanker om, at man skal hjælpe nogle mennesker. Der er arbejdspladserne, og det er noget, der virker.

Henriette Spandet Jensen, Fejø:

Jeg skal prøve at være meget kort og koncis. I spurgte til erhvervsliv, social service og færger. Jeg vil sige, at færger, det er ét og alt. Altså det er dét, der adskiller øerne fra det øvrige Danmark.

Jeg har arbejdet i Velfærdsministeriets projekter under landdistriktspuljen med et stort bosætningsprojekt på Fejø og senest med en udviklingsplan for Fejø, Femø og Askø, som er lokalt funderet. Dét, der faktisk er behov for, det er, at man prøver på at genoverveje alle de strukturer, der er. Vi har noget lokalt, som er på de enkelte øer. Vi har noget lokalt, som er kommunalt, vi har Sammenslutningen af Danske Småøer, vi har regionerne, som er inde over, vi har staten, regeringen, og vi har EU.

I staten og EU er der en masse midler, og på øerne er der en masse vilje og lokal ansvarstagen for udviklingen. Dét, der sker under det kommunale selvstyre i øjeblikket, det er faktisk, at det er helt vilkårligt, om den sociale service og om færgeområdet er i fare eller ej.

Bosætning – hvis man ser på den over et længere perspektiv, så er det netop utryghed på det sociale serviceområde, som gør, at bosætning er svær at få til at lykkes. For strukturerne har jo ændret sig på arbejdsmarkedet med mulighed for hjemmearbejdspladser og alt muligt, så det er noget med at sikre de helt basale ting: færge og social service.

Erhvervsliv kan man godt skabe på øerne, ingen tvivl om det. Men midlerne bliver brugt hovedløst i øjeblikket. Man har heller aldrig lavet en evaluering på alle de puljer, der har været før, før man har lagt det om. Det kunne være skægt at se – hvad virker, hvad virker ikke. Jeg tænker også, når man laver puljer til nedrivning af huse, hvorfor sikrer man ikke, at helårshusene på øerne bliver brugt til helårsbeboelse i stedet for. Altså den aktive fremadrettede politik i stedet for det bagudstræbende, hvor man river ned.

En ting, som vi også har snakket meget om i det her treøssamarbejde, det er det der med, at hvis man virkelig vil udkantsområdet, hvis man virkelig vil af med det skæve Danmark, hvorfor laver man så ikke, når man laver en rigtig skattereform, en reducere af arbejdsmarkedsbidraget, som handler om, hvor langt ude man bor. Så vi ikke betaler for service, vi ikke får.

Der er mange måder at tænke landdistriktudvikling på. Vi har gjort det meget på den samme måde i mange år i Danmark og lavet lappeløsninger hist og her, men hvorfor ikke tage det op til en genovervejelse, fordi der er mange gode erfaringer, og der er mange dårlige erfaringer. Og vi kan helt klart lave noget, der er fantastisk for Danmark, for vi er nemlig langt. Tak.

Bo Andersen, borgmester i Faaborg-Midtfyn:

Karen, jeg skal gøre det meget kort. Det, der giver beskæftigelse hos os, er den lokale smed og den lokale elektriker, der står og venter og reparerer færge, hver gang den ligger til land i Faaborg. Dem vil vi gerne beskæftige på anden måde, så jeg har brug for et meget konkret svar: Hvornår kommer udmøntningen af de 200 mio. kr.? Lad nu være med at sende det i udvalg, og så gå efter, at det er 66 pct., således at kommunen stadigvæk har en tredjedel og de andre to tredjedele, dem sørger du for. Lad os få en dato i dag og ikke noget om et år eller to. Det er nu, vi har brug for dem.

Jørgen Hastrup, formand for Tunø Beboerforening:

Jeg vil også gerne sige, at færgerne er den vigtigste livsnerve for os. Vi har en times sejlads. Og vores kommuner har sparet meget, også på nogle af de penge, de har fået til færgerne. Vi kan ikke opretholde et erhvervsliv, og lade folk, der bor derovre, arbejde på fastlandet, fordi færgerne går først kl. 9 om formiddagen, og så skal den hjem igen kl. 15. Og den ligger i Hou og på fastlandet, så vi har overhovedet ingen muligheder. For os – vi har en times sejlads – er det meget vigtigt, ligesom der er nogle andre øer – Anholt og Endelave - at der bliver sat penge af til færgerne, så vi kan komme frem og tilbage hver eneste dag. Og ikke som om vinteren, hvor vi ikke har sejlads 3-4 dage om ugen – andet end en enkelt gang. Det vil jeg gerne bede ministeren om at tage virkelig dybt alvorligt. Det her med færgerne er vores livsnerve hele vejen igennem. Tak.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Jeg giver velfærdsministeren ordet for at besvare spørgsmålene.

Velfærdsminister Karen Jespersen:

Jeg sad og tænkte på, om I nogensinde har lavet en samlet øplan. Det, der tit kan være vanskeligt og måske også kan blive brugt lidt som en sovepude, er, at I er så forskellige. Hvis jeg nu forestillede mig, at jeg var i jeres sko, så ville jeg overveje at komme med en handlingsplan. Der ville jo nok komme alle mulige forslag, som kan være mod det kommunale selvstyre og dyrt. Men også sige helt realistisk, hvad er det så, der skal til.

Vi har jo vurderet, at det er bedst, at færgerne ligger under kommunalbestyrelserne. Jeg synes, det er utroligt dejligt Bo Andersen, at du er med her i dag. Det er jo fantastisk vigtigt, at der er nogle kommunalpolitikere med her. Ellers skal jeg sidde her og sige alt muligt på jeres vegne. Nu kan du så efterfølgende også tage op til overvejelse, hvor færgerne så ligger bedst. Hele argumentet for det kommunale selvstyre, vi har i Danmark, det er, at det ligger ude tæt på borgerne. Man skulle tro, at hvis man f.eks. gjorde det til en statsopgave at have færgedriften, så kom den endnu længere væk fra jer. Derfor kunne det måske være endnu sværere for jer at komme igennem med de lokale ønsker, I har. I kunne omvendt sige, så kom der mere opmærksomhed omkring sådan en samlet opgave.

Jeg synes, det kunne være nyttigt og et indspark til den undersøgelse, vi skal lave, at I som organisation lavede et samlet udspil. Det ville give os noget at arbejde med. Fordi Jørgen og andre fra Tunø, I ved jo også godt, vi kan ikke gå ind og sige, at færgerne skal sejle på den og den måde fra Tunø. Men det er heller ikke det, du efterlyser. Det er en eller anden form for hjælp. Men jo mere konkret forslagene bliver til, hvad man kunne gøre, udover at komme med flere penge end de 200 mio. kr., jo mere håndfast bliver den diskussion, vi kan have. Hvad er det Folketingets Økontaktudvalg kan finde sammen om?

Bo, Niels Christian og andre spurgte til de 200 mio. kr. Jeg vil sige, at det er lige op over. Det vi lige skal have fundet ud af, det er, at normalt ligger færgestøtte i Velfærdsministeriet, men det er i Transportministeriet, at forliget er indgået, og hvor man har sat de penge af. Derfor vil de også

gerne have hånd i hanke med, hvad, pengene bliver brugt til, og vi vil gerne have dem til at arbejde sammen med de penge, vi i forvejen har. Men det skulle meget gerne blive klarlagt lige efter påske. Jeg mener ikke, at det kan være så indviklet. Afregningen er simpelthen, at vi har de her penge, og det er klart, at jo større andel - nu siger Bo to tredjedele - jo færre kan få. Det er noget, hvor man er nødt til at lave et overslag over, hvad behovet egentlig er og hvor. Jer, der så ikke får, I har jo ikke noget ud af, at der er andre, der får to tredjedel betalt. Men omvendt, hvis tilskuddet er så lille, så I ikke har råd til selv at fylde op, så har I jo heller ikke nogen glæde af det. Men det er de overvejelser, vi skal igennem, men det ligger helt klart som et element at hæve andelen.

Dorthe snakkede om responstid og helikopterne. Det er klart, at det ikke vil blive oplevet som acceptabelt, hvis man faktisk går fra en ordning til en anden, der er dårligere. Men jeg tror, det er noget af det, der vil være meget opmærksomhed omkring. Der har været meget, opmærksomhed omkring de helikoptere, og ikke kun i forhold til øerne, men i det hele taget. I må finde ud af, hvordan I kan gøre jeres indflydelse gældende i forhold til det udvalg, der skal nedsættes.

Og til Peter Larsen fra Askø – jeg undrer mig egentlig lidt over, at det øudvalg er nedlagt, fordi jeg havde den opfattelse, at dem der eksisterede dengang, vi lavede kommunalreformen, de skulle køre videre. Det lyder mærkeligt, jeg foreslår, at du taler med embedsmændene fra ministeriet i pausen, fordi det lyder underligt.

Mads fra Struer, det, jeg hører, er, du snakker om er nogle restriktioner i miljølovgivningen. Der er vi i øjeblikket i gang med nogle fælles overvejelser. Egentlig lidt de problemer der også er i forhold til Læsø. Der også nogle dispensationer i miljølovgivningen. Men det, man i virkeligheden har brug for, er også at tænke nyt i forhold til de små øer. Det de så hele tiden skal overveje i f.eks. Miljøministeriet, det er, om det bliver præcedensskabende. Der, hvor man dispenserer af nogle lokale hensyn, breder det sig som en steppebrand, og så pludselig bliver det en skævvridning i forhold til miljøet. Men det er klart i forhold til sådan en lille ø, så kan nogen af de regler, man har, virke helt snærende. 6½ km² stor er sådan en ø, og så snart, der skal være afstande til noget som helst, så havner man jo ude i vandet. Og jeg kender udmærket Venø, min mor kommer fra Struer.

Og Svend fra Sejerø, du nævnte det her med, hvordan man kan sørge for, at der er nogle ældreboliger, og hvordan sikrer man, der er en service. Det var noget, man i virkeligheden skulle se på i serviceloven, hvor der er reglerne for ældreomsorg, og som måske kan tydeliggøres. Vi har nu de her sådan lidt underlige historier om, at man flår ældre mennesker op midt om natten for at vaske dem. Hvis det er rigtigt, er det mod lovgivningen. Men måske er der noget, der skal tydeliggøres.

Vi har valgt at have nogle meget generelle bestemmelser i loven for at give et lokalt spillerum, men det ændrer jo ikke ved, at man nogen gange godt kan gå ind og tydeliggøre noget i loven.

Det er klart, gjorde man det i forhold til øerne, så ville det koste nogle penge. Hvis vi sagde til borgmester Bo Andersen fra Faaborg-Midtfyn, at du skal have plejehjem på dine øer, så ville han sige, det er så OK, men når du kræver det af mig, så skal du også betale. Det er den betalingsregel, der så og sige er mellem stat og kommune.

Det med, at man kunne lave en afstandsreguleret transport eller arbejdsmarkedsbidrag, har jeg noteret, og det kan jeg lade gå videre. Men ellers vil jeg sige, det er jo sådanne elementer som kunne indgå i en handlingsplan, hvis I laver en sådan. Det kunne også være et godt arbejdsredskab for os. Så, vi glæder os til at arbejde videre med de 200 mio. kr. og med den undersøgelse.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Vi vil gerne takke dig, Karen, fordi du kom og har svaret på spørgsmål. Nu er dagen ikke forbi, men du skal gå, men du har udpeget fire embedsmænd, der sidder dernede, og jeg kan se, de har haft fat i blyanterne og noteret. Jeg vil sige, at dem, der ikke kom til orde, har muligheder for dels at rette henvendelse til Henry fra Øsammenslutningen og dels skrive til medlemmer af Økontaktudvalget, som så kan bringe det videre på forskellig måde til de relevante ministre. Så Karen – tak, fordi du kom.

Det er jo et meget stramt program, så vi fortsætter her og nu, og jeg giver med det samme ordet til borgmester i Thisted, medlem af Kommunernes Landsforening, Erik Hove Olesen, værsgo Erik, så er ordet dit!

Medlem af KLs Miljø- og Teknikudvalg, borgmester i Thisted, Erik Hove Olesen:

Tak skal du have. Og tak for invitationen til KL til at vi må være med i denne her meget relevante høring. Vi opfatter det som et klart signal om, at kommunerne spiller en vigtig rolle i det her.

Jeg synes også, at det er dejligt, at denne høring, den kan afvikles på en af de små øer. Jeg så i Ø-posten at man, når man snakker om 80 beboede øer, så regner med faktisk denne her lille ø med til de 80. Men jeg er nu glad for, at denne høring ikke handler om at løse denne her lille ø's problemer.

Jeg vil også godt pointere, at jeg er blevet meget omhyggelig med ikke at gøre mig al for klog på, hvordan det er at leve på småøerne. Jeg lever ikke på en småø, jeg lever faktisk på en af de store øer, den nordjyske ø, som er alt det, der ligger nord for Limfjorden. Men KL's Teknik- og Miljøudvalg mente alligevel, at jeg var den, der kom længst væk fra og dermed måske kunne vide noget om det her. Det vil jeg også godt prøve at spille lidt klog på, fordi jeg synes mange af de udfordringer, jeg har hørt her, det ligner meget dét, vi har i udkantsområderne, hvor jeg kommer fra.

Jeg vil også godt som medlem af Teknik- og Miljøudvalget holde mig ret præcist til dét, som vi arbejder med, og det er også noget af dét, der har været fremme her. Det er færgedriften, det er erhvervsudvikling, og det er turismen. Jeg er meget enig i, at færgerne er den absolutte livsnerve, tror jeg, der blev sagt flere gange – motorvejsnettet. Vi har jo alle sammen den der lidt Morten Koch'ske opfattelse af, at vi kommer der en sommerdag og tuller lige så stille ind til færgen, og man får lyst til at synge en af de sange, som vi lige har sunget nu. Men det er jo altså ikke Morten Koch det hele, når vi snakker færger, og når vi snakker småøer – på ingen måde. Der er også blevet sagt flere gange her, at de færger vi har til at betjene småøerne nogle gange er i en lidt sørgelig forfatning, så der er i hvert fald en af udfordringerne. Jeg vil også godt sige, at det er bestemt ikke sikkert, at de færger, der er nu, de opfylder de krav, der er til miljø og så videre. Men færgedriften

er blevet en større og større post på de kommuners budgetter, de 19 kommuner, som der rent faktisk er, der er så heldig at have en småø inden for sit område. Det er blevet et problem.

Nu har jeg hørt flere gange, der bliver sagt, at der er nogle kommuner, de vil ikke tilgodese småøerne. Må jeg ikke godt slå fast, at jeg ikke tror, at de kommunalbestyrelser, der har en af de små øer inde under sig, gør det, fordi de er onde mennesker. De gør det, fordi der generelt er problemer i kommunerne med at få økonomien til at hænge sammen.

Vi har ingen småøer i Thisted Kommune, men jeg kan godt garantere for, at vi har problemer med at få tingene til at hænge sammen. Vi er alle sammen underlagt, at vi har fået en kommunalreform, vi har fået nogle større kommuner, og så skal der rationaliseres og effektiviseres. Hvorfor skal vi have alle de små ældrecentre, hvorfor skal vi have alle de små skoler? Vi skal være mere rationelle, vi skal være mere effektive. Det er dét, som blandt andet erhvervslivet kræver af os. Derfor, tror jeg, man skal være meget opmærksom på, at dét, som I mærker i øsamfundet, det er også mange gange dét, vi mærker ude i udkantssområderne.

En grøn transportpolitik, den der pulje på de 200 mio. kr. har også været omtalt en hel del her. Jeg er meget enig i, at det haster med at få gjort noget ved det. Men jeg vil også godt appellere til det, at det ikke bliver nogen hovsaløsninger, men at man er meget omhyggelig med, at man nu også får de her penge brugt på en meget fornuftig måde, og at flest mulig får gavn af det. Så jeg vil godt opfordre til, at man både har en dialog med færageselskaberne og med kommunalbestyrelserne. Jeg er helt med på, at så kan der komme til at gå lidt længere tid, men hellere at der går lidt længere tid og så, at det bliver ordentligt drøftet igennem. Vi har ikke behov for nogen hovsaløsninger.

Vi har lige fået en skattereform nu. Skattekommissionen havde et forslag om, at der skulle til at være moms på færgebilletterne, heldigvis gik det ikke sådan. Men det var med til at skabe en usikkerhed. Jeg vil da også håbe, at de 200 mio. kr. ikke bliver omgærdet af en usikkerhed, om de nu skal finansieres af nogle andre steder fra udkantssområderne. Vi synes, at regeringen skal gøre meget ud af at få det her løst på en meget kvalificeret måde.

Vi ved, at vores småøer, er yndede turistmål – både for nationale og internationale turister. Jeg synes, der kunne være god fornuft i, at nogle af de penge, som turisterne lægger på – ikke nødvendigvis på småøerne, men over hele landet og måske også i storbyerne, kanaliseres tilbage til småøerne, sådan at man på den måde sikrer, at man dels får investeret i nye færger, men også at man har en fornuftig drift, som ikke lægger alt for store belastninger på den enkelte kommune, der er så heldig at have en mindre ø inden for sit område.

Jeg er meget tilhænger af, at vi har et kommunalt selvstyre på det her område, og at det også omfatter øerne, men det er altså nødvendigt, at overlæggeren er, sådan at det også er muligt at indfri de forventninger.

Erhvervsudviklingen på de små øer er utrolig vigtig, og der har de nye regioner med kommunalreformen fået en større rolle at spille sammen med kommunerne. I regionerne har vi

vækstfora – jeg er så heldig at sidde i det nordjyske vækstforum. Det er utroligt spændende. Som også ministeren nævnte, så er der noget med, at vi skal sikre, at nogen af de penge dér, de garanteret går til udkantsområderne – til småøerne. Jeg ved fra mit arbejde i vækstforum i Nordjylland, at det er utroligt vanskeligt at dokumentere – sandsynliggøre – at pengene, de også kommer ud i yderdistrikterne. Hvis vi bevilger 10 mio. til Ålborg Universitet, og de siger – ja, vi regner med, at cirka halvdelen går til yderområderne – gør de så det? Det skal vi være meget opmærksomme på og passe på, at pengene går derud. Fordi det er rigtig mange penge, der cirkulerer på den måde, og sådan at de bliver matchet med nationale midler og ikke mindst EU-midlerne. Det er jo meget betydelige beløb.

Ligesådan er det omkring vores landdistrikter. De penge, der er dér, er det utrolig vigtigt, kommer til at arbejde på en fornuftig måde. Jeg synes også, det var lidt mærkeligt, at man nedlagde den pulje, som var på 6 mio. kr. til småøerne, og lagde den over sammen med landdistrikterne, og så skar man den ned med 4 mio. kr. Det er lidt for meget forsøg og eksperimenter, jeg synes, det skaber en vis usikkerhed, at man slår det sammen. Det kan godt være, der er fornuft i det, men så skal man da ikke reducere overlæggen i hvert fald.

Turisme, lad os lige vende tilbage til det. Jeg synes, det er utroligt dejligt, at vi har utrolig mange film og reklamer, som fortæller om de spændende ting, der er. Der er 115 mio. kr. sat af på nationalt plan til Visit Danmark. Jeg synes, Visit Danmark gør et ganske udmærket stykke arbejde sammen med de lokale turistforeninger. Jeg så forleden dag en brochure, hvor der var et krydstogt til de danske øer – i øvrigt med en båd, som normalt sejler til Grønland eller op ad den norske kyst. Jeg synes, det er super, at man på den måde har kopieret de ting, som man ellers kender fra Middelhavet ved Grækenland. Det, synes jeg, er ganske udmærket. Men der er en kamp om turistmidler, det hører vi meget tit. Går de for meget til storbyerne, eller skulle de gå lidt mere til vestkysten og de små øer – altså udkantsområderne?

Jeg synes også, at vi skal være meget opmærksomme på, at turismen blandt andet handler om, at vi skal ud og bo i sommerhus og fritidshus ude på de små øer. Mange af de små øer kan blive truet af de klimaforandringer, som er på vej. Her synes jeg også, man nationalt skal tage et større ansvar for udfordringen. Er det Bjørn Lomholt, der har ret, eller er det andre, der har ret? Jeg tror, vi skal passe på, at vi ikke hver især – småøerne – skal til at eksperimentere med, hvad er det klimaudfordringen betyder. Der må vi have nogle nationale ting, sådan man ikke i den ene ende af landet siger, at vandstanden, den stiger nok med 30 cm, andre steder der er det 50 cm. Vi må have nogle klare meldinger på det.

Jeg synes, der investeres ganske fornuftigt i småøerne. Jeg har ikke et overblik over, hvordan det er rundt om i landet, men jeg tror faktisk, at de kommuner, der har småøer under sig gør et ganske udmærket ud fra den samlede økonomi, der er til stede.

Nu kunne det jo være dejligt her ind under påske at have et columbusæg i ærmet og så sige, nu skal I høre her, sådan vil KL foreslå, at vi løser det. Det vil jeg godt sige, det har vi ikke. Der var et

columbusæg, troede vi, for nogle år siden, der var på vej, da internettet gik sin sejrsgang. Så skulle vi alle sammen til at bo ude i landdistrikterne, vi skal til at bo ude på småøerne, det var jo altså ikke et columbusæg, der løste det hele, fordi man har ikke set de der voldsomme resultater af internettet. Det er meget få, der flytter væk og ud på en ø for at bosætte sig der og så har en hjemmearbejdsplads derudefra.

Men jeg vil godt slutte af med at sige, at jeg synes, det er ganske fortrinligt, at man har sådan en høring. Jeg synes også, det er meget relevant, at man sådan rejser en finger og siger, vi har en hel masse udfordringer. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at det har alle kommuner, hvad enten de har småøer under sig eller ikke. Jeg tror også, vi skal være meget opmærksomme på, det har vi i hvert fald diskuteret i Thisted, at vi ikke hele tiden maler tingene så sorte. Det kan jo være, at folk begyndte at tro på os. Vi skal også være opmærksomme på, at vi skal italesætte de fine og gode resultater, den fantastiske livsform der kan være ved at bo i et udkantsområde – ved at bo på en ø, så lad os ikke gøre det alt for sort, men også fortælle de gode historier.

Jeg håber på en god dialog. Jeg tror, det er dét, der skal føre os videre frem. Jeg håber I får en god dialog videre her i dag. Tak for ordet.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, vi fortsætter, og den næste der får ordet er næstformanden for Teknik- og Miljøudvalget i Lolland Kommune, Flemming Møller. Værsgo Flemming!

Næstformand i Teknik- og Miljøudvalget i Lolland Kommune, Flemming Møller:

Først vil jeg gerne sige tak, fordi jeg kunne komme her i dag og gøre rede for mine erfaringer og de tanker, jeg har om, hvordan vi så skal agere for at få en god fremtid for småøerne.

Det er selvfølgelig den kommunale vinkel, og jeg har spekuleret lidt over, hvad de grundlæggende problemstillinger er. Det er indlysende, at hvis småøerne skal have en fremtid, skal der være et godt samarbejde mellem øerne og den lokale kommune. Det er dét, der er det allervigtigste. Hvad er udgangspunktet så, hvis man ikke kender andet til småøerne som kommunalpolitiker? Der er i hvert fald to ting, som man finder ud af, og det ene er, at det er dyrt at have færgedrift, og den anden ting, det er, at folk på øerne, de larmer. De brokker sig, når det ikke går, som de synes, det skal. Det er det, man andre steder kalder at tage aktiv del i demokratiet. Men det er ikke altid så velkomment, som det burde være. Én ting er i hvert fald sikkert, at når man snakker med folk fra småøerne, så er der altid en dagsorden, når man som politiker render ind i dem. Der er altid et eller andet, de lige skal have fortalt.

Derfor synes jeg, da Folketingets Økontaktudvalg var på besøg nede i vores område, og jeg på det tidspunkt var konstitueret formand for Teknik- og Miljøudvalget, at jeg gerne ville med på deres tur rundt for at også tale med øboerne om de problemer, der var, uden at der var lige nøjagtig den her dagsorden i forhold til kommunen med.

Jeg synes, at det var en stor succes, og at jeg fik meget at vide på den tur. Jeg var meget glad for det. Jeg fik også indtryk af, at man synes, det var godt at have en kommunemand med på besøget, fordi man så blev nødt til at grave sig måske lidt længere ned i problemstillingen, fordi så var det ikke nødvendigvis bare kommunens skyld alt sammen. Det er ikke, fordi jeg vil mistænke folk for at mene sådan, men der manglede i hvert fald det ben af debatten, hvis der ikke var nogen fra kommunen, der kunne gøre rede for det.

Jeg vil så gerne tage udgangspunkt i de tre øer, vi har i vores område. De har markedsført deres forskellige identitet, og det mener jeg er meget vigtigt, at man gør det.

Askø har ca. ½ times sejltid, og der er meget godt at sige om Askø, men det, der måske er mest kendt i offentligheden, det er, at Claus Meyer har bosat sig på Askø eller på Lilleø, skal jeg huske at sige. Det har givet et image, som er ubetaleligt. Desværre er det nu sådan, at der er problemer med, om han kan fortsætte, fordi der er bopælspligt, og det er ikke så let at drive en restaurant i København og så bo på Lilleø. Det er sådan noget, der kommer noget på tværs af det, man kunne ønske. Bopælspligten er jo netop lavet for at holde liv i landdistrikterne, men her virker det lige nøjagtig modsat.

Så har vi Femø. Der er en hel times sejlads til Femø. Derfor har man valgt en otiumstrategi, at her kan man flytte til, når man er færdig med det aktive arbejdsliv, måske endda tidligere, men for at leve sin alderdom på stedet. Derfor er dét, de ønsker allermost, det er, at der er sikkerhed for, at man har en ordentlig lægebehandling, ordentlige sundhedsfaciliteter, sådan så man med sindsro kan leve sin alderdom der. Der kan jeg ikke lade være med at gøre lidt reklame for helikopterne, fordi det synes nu at være en kæmpe fordel i den problemstilling. Der sker desværre det, at regionen beder om en udtalelse fra kommunen, om hvordan man tænker den fremtidige lægepraksisstruktur i området. Kommunen melder ud, at de egentlig går med på, at man nedlægger lægepraksis på Femø. Det er ikke specielt smart, og det kommer der meget larm ud af. Det havde vi nok undgået, hvis vi havde haft en lidt tættere dialog mellem kommunalbestyrelsen og beboerne på Femø. Jeg vidste det godt, men jeg sidder ikke i Sundhedsudvalget.

Og så har vi Fejø, som ligger tæt på Lolland. Det vil sige, der går mange færger i døgnet, og derfor er det også, som Henriette Spandet Jensen netop sagde, at erhvervsudvikling på øerne sådan set ikke er noget særligt problem, hvis man har en god færgestruktur. Jeg vil sige, at Fejø, det har jo nok været den største succes, hvor man har fået tilflytning af unge akademikere fra Københavnsområdet, som har bosat sig der og startet virksomhed. Der er så lige det ved dét, at når unge akademikere fra København blander sig i den offentlige debat, så kan det godt på nogen virker temmelig voldsomt. Det kommer jeg lidt tilbage til.

Hvis vi ser på fremtiden, så er det afgørende, at hver ø kan dyrke sin egen identitet. Fordi i sidste ende, så lever man af resten af befolkningens velvillighed for at yde nogle økonomiske tilskud. Derfor skal resten af befolkningen også synes, at det er noget, der er værd at samle på. Derfor skal resten af befolkningen synes, at det hører med til den danske identitet, og derfor skal man spille sig

ind på banen med en identitet. Man skal have hver sin fortælling. Men det kræver, at der skal være mulighed for mangfoldighed, og derfor er det ikke kun på miljøområdet, men på mange forskellige områder, vi skal have mere fleksible regler.

Jeg mener sagtens, vi kunne ordne det lokalt, om Claus Meyer kunne få lov til at have sin virksomhed på Lilleø, uden at skulle bo der. Det mener jeg ikke, at vi behøver at være bundet op på en meget restriktiv lovgivning om. Der er også det med strandbeskyttelseslinjen og mange andre forhold, der går ind og laver nogle mærkelige ting, og vi kan ikke komme igennem med noget som helst. Vi kender det godt som snærende bånd i landdistrikterne generelt – også på de lidt større øer, hvor kystbeskyttelseslinjen tager en god del, og havde jeg nær sagt, at kystnærhedszonen tager stort set resten. Det kan i hvert fald komme til at knibe i mange forskellige områder, når man har de meget restriktive regler, og de er meget vanskelige at gøre noget ved.

Og så er der færgeudgifterne. Jeg mener, det er problematisk, at man har som udgangspunkt, når man skal have samarbejde med kommunen, at det er dyrt, og så brokker de sig oven i købet. Det ville være en fordel for samarbejdet, hvis man ikke som kommunalpolitiker var opmærksom på, at det her, det er en dyr historie, det er jeg ganske overbevist om. For selvfølgelig kan kommunerne betale, det er ikke dét, der er problemet. Problemet er, hvordan samarbejdet i Økontaktudvalget virker. Og så en bedre lokal dialog, det er dét, det drejer sig om. Vi skal have de økontaktudvalg op at stå, men det nytter ikke noget at tvinge dem igennem. Hvis ikke man kan argumentere for dem, så andre politikere er med på ideen generelt, så mener jeg ikke, man får noget ud af det, fordi så bliver det bare en syltekrukke, hvor man kan få lov til at sige en hel masse, og så kan man rejse hjem igen. Der skal være vilje til samarbejde, ellers så lader det sig ikke gøre.

Hvis man vil dialogen, så skal man også passe på ikke at skræmme sine modstandere. Det kræver velvilje fra politisk hold at få den dialog til at køre, men den modsatte part har jo så også en mulighed for at spille ind på den bane. Tak.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Og vi fortsætter i rækken af oplægsholdere. Tak til Flemming. Den næste, det er formanden for Småøernes Færgeselskab, Søren Adsersen. Værsgo Søren!

Formanden for Småøernes Færgeselskab, Søren Adsersen:

Tak skal du have. Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at starte med at sige tak for, at vi måtte deltage her i dag og gøre vores synspunkter gældende i forhold til, hvordan vi ser færgedriften. Det er klart, at vi vil benytte lejligheden til at påpege de dele af færgedriften, som vi mener, vi skal gøre noget ved. Vi har i forvejen i dag et positivt samarbejde med mange af de aktører, som er med i dag bl.a. Velfærdsministeriet, herunder også embedsmændene, men derfor har vi stadigvæk nogle opgaver foran os, som vi mener, vi skal have løst.

Småøernes Færgeselskab, består af 35 rederier med 40 færger. Gennemsnitsalderen på vores færger, er på 31,4 år. I foreningen har vi 360 ansatte, og vores ansatte har en gennemsnitsalder på 54,6 år.

Det er 23,2 år højere ned færgerne. Det er jo en tanke værd. Jeg mener, vi i fællesskab skal sætte ind på flere fronter, så vi kan fremtidssikre personalet til vores øfærger.

Vi har i den senere tid oplevet så stor mangel på personale, at vi har haft enkelte øfærger, som simpelthen har ligget stille – indstillet sejladsen på grund af personalemangel. Vi har mange færger, som har måtte trække et stadig større læs på personalet for at opretholde sejlplanen. Lad mig i den forbindelse gøre opmærksom på, at det ikke drejer sig om bekvemmelighed fra øboerne eller færgebrugernes side, men snarere om en livsvigtig færgeforbindelse, som i mange tilfælde udgør brand- og ambulanceberedskab.

Vi har fra Småøernes Fergeselskabs side igangsat en del initiativer det sidste års tid, såsom jobportal, afløserforum, brochurer og så videre. Vi har også set et positivt resultat af vores anstrengelser, men det er langt fra nok. Vi mener, vi bliver nødsaget til at se på færgens besætningsfastsættelse og de lovpligtige kurser og uddannelsesniveau. Vi skal nødvendigvis ikke have mere uddannelse, vi skal nødvendigvis heller ikke have mindre uddannelse, men vi skal have målrettet uddannelse.

Vores nuværende kvalifikationskrav til vores skibsførere er blandt andet stjernavigation. Det er storstilet sejlads over de store verdenshavne og anløb af havne som Hongkong og Dubai, og det kan være svært at se sammenhængen mellem disse kvalifikationer og så en øfærge, hvor sejltiden svinger mellem 2 og 100 minutter. Det er paradoksalt, at vi fokuserer på, at vores skibsførere har kvalifikationer som stjernavigation og sejlads på verdenshavene, når vi ikke engang stiller krav om et førstehjælpskursus. Vi transporterer ca. 5,4 mio. passagerer årligt, og så nedprioriterer vi den præhospital fase til fordel for en erfaring fra verdenshavene.

Lad mig lige slå fast, at der er absolut intet forkert i at ansætte højt kvalificerede skibsførere i vores færger, men derfor kan besætningsfastsættelsen godt tilpasses virkeligheden og derved opnå en større rekrutteringsflade.

Vi er også bekendt med, at Økontaktudvalget har kontaktet erhvervsministeren om en hjælpepakke til rekruttering af skibsførere til færgerne. Erhvervsministeren skriver i sit svar til Økontaktudvalgets formand, Preben Rudiengaard, at der er lavet et skræddersyet omskolingsprogram til fiskerne, og der er taget højde for fiskeskipperens uddannelse og erfaring.

Man kan jo så blot konstatere, at det er ikke alle skræddere, der syr med samme kvalitet. Lad mig som eksempel fortælle, at en fisker, som har fiskeskippereksamen og har sejlet Nordsøen tyndt for bølger skal erhverve 5-6 ugers skolegang, 6 måneders sejlads som overtallig styrmand eller 12 måneders sejlads som matros for at mønstre en indenrigsfærge i Danmark. Dertil skal det bemærkes, at 6 måneders overtallig sejlads koster ca. 350.000 kr. for det enkelte rederi, dog skal det forstås på den måde, at sejltid kun tæller halv i færgerne, så 6 måneders overtallig sejlads, det er 12 måneders løn. Det er vist det, de i reklamebranchen kalder en ommer.

På efteruddannelsesområdet ser vi samme billede. Vi sender vores personale på lovpligtige kurser,

som slet ikke er tilpasset vores målgruppe. Vi spilder dyrebar tid og penge.

Vi har været i dialog med Søfartsstyrelsen i et forsøg på at løse op for problematikken med kvalifikationskrav og kurser, men uden held. Når det er sagt, så mener jeg også, hvis det lykkes os hen ad tiden at få en rekruttering, der er passende til vores færger, så skal vi også fastholde vores personale. Der har vi en fælles opgave både fra øens side og fra færgens side, som består i, at vi får opretholdt den positive stemning på færgen. Derfor vil jeg gerne opfordre alle her tilstedeværende – både færgfolk og øboer – når I kommer hjem, så prøv at kigge hinanden i øjnene, snak med jeres udvalg derhjemme – har vi nu en positiv kommunikation imellem færgerne og øens brugere, fordi det er faktisk vigtigt i at beholde vores personale på færgerne.

Driften af færgerne er steget betydeligt de senere år. Vi har været ramt over hele linjen fra kølhaling, reservedele, forsikring til oliepriser. Vi er opmærksomme på, at oliepriserne selvfølgelig er faldet markant de senere år, men vi må dog forvente en stigning igen.

Som tidligere nævnt i dag, så føler vi, at driftstilskuddet, som siden 2007 har været omfattet af KL's generelle prisindekstigning, ikke har været nok, hvilket har vanskeliggjort situationen for driften af færgerne. Ligeledes gælder det den politiske aftale om kompensation for gratis færgetransport til beboere på småøerne. Den blev ikke reguleret i henhold til de stigende billetpriser. Dermed bliver ordningen dyrere og dyrere for det enkelte færgeri. Vi har meget svært ved at få økonomien til at hænge sammen og oplever, at billetpriser og serviceniveau bliver sat i spil i forbindelse med kommunens økonomiplanlægning. Vi kan ikke være det bekendt over for de mennesker, som holder liv i vores små øer.

Vi har selvfølgelig også noteret os, at velfærdsministeren konkluderer, at færgedriften nu er et kommunalt ansvar, og ministeren håber, at kommunerne lever op til deres ansvar. Det håber vi også, de gør. Vi skal også sige, at det gør de også mange steder. Men dertil må vi også svare, at et pålagt budget kan være så stramt, at opgaven kan være svær at løse, så vi håber også politikerne på Christiansborg vil leve op til det fælles ansvar, vi alle sammen har – nemlig at sørge for en kvalificeret færgedrift til småøerne.

Småøernes Færgeselskab arbejder på forskellige initiativer, og det er foreningens opfattelse, at øfærgerne i fællesskab kan opnå mange fordele og udnytte hinandens viden og fællesskab. Vi vil blandt andet kunne arbejde for en skræddersyet besætningsfastsættelse og efteruddannelsesniveau, som kan gå i tråd med resten af den danske søfartsnation og medvirke til sikring af fremtidens personale. Dette gælder også den driftsøkonomiske side, som f.eks. indkøb af brandolie, kølhaling og andre reservedele.

Det, vi mangler for at realisere ideen fuldt ud, er et sekretariat i foreningen, som kan varetage fælles indkøb, uddannelse, dialog og samarbejde med Søfartsstyrelsen, Økontaktudvalg og andre. Vi vil også fra foreningens side stille et konkret forslag til Økontaktudvalget og dets medlemmer og ministeren, om en støtte til et sådant sekretariat, som vi forventer, kunne drives for ca. 1 mio. om

året.

Lad dette være vores bidrag til fremtidens småfærgedrift i Danmark.

Tak for ordet.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, tak til Søren Adsersen, Den næste, er Annemarie Genster fra Avernakø og medlem af Faaborg-Midtfyn Kommunes øudvalg. Værsgo!

Annemarie Genster, beboer Avernakø og medlem af Faaborg-Midtfyn Kommunes øudvalg:

Tak for det. Jeg deltager jo i dag som øbo på Avernakø syd for Faaborg. Jeg har været øbo siden 2004. Om mig selv kan jeg kort sige, at jeg er landskabsarkitekt og har min egen lille tegnestue på øen, og så har jeg siden 2007 været medlem af Faaborg-Midtfyn Kommunes øudvalg.

Jeg er jo den eneste oplægsholder her i dag, som ikke repræsenterer en organisation, og derfor så har jeg valgt at gøre det, at jeg med udgangspunkt i Avernakø vil prøve at give et lille kort personligt billede fra en småø.

Jeg kan lige sige, for dem af jer, der ikke måtte vide det, at vi på Avernakø er cirka 110 fastboende, og vi deler færge med naboen Lyø, og færgetiden er derfor sådan lidt forskellig – et eller andet sted mellem ½ time og 1 time og 10 min. til Faaborg.

Temaet for denne her høring er de fremtidige udfordringer i forhold til småøerne. Det kan opfattes både positivt og negativt. Jeg synes, der er mange aspekter i samfundsudviklingen, som har negative konsekvenser for øboerne. Det har vi også hørt meget i dag omkring tendenser til centralisering og standardisering af ydelser og besparelser i kommunerne. Men der er heldigvis også mange positive udfordringer ved ølivet. Man kan sige, at alle de emner, som bliver nævnt i programmet, er relevante, men jeg kan overhovedet ikke nå at kommentere på dem alle sammen. Derfor så vil jeg koncentrere mig om nogle af de punkter, hvor jeg kan se, at vi som øboer kan gøre vores indflydelse gældende, og hvor der er nogle nye udviklingsmuligheder.

For man kan sige, at det, at vores skole på Avernakø er lukket for 20 år siden, og at Lyø Skole, hvor de mindre børn hidtil har kunnet gå, lukker med udgangen af det her skoleår, det er der ikke meget nyt i. Det er desværre en del af en tendens, som gælder for mange småøer. Og at vi ikke har nogen fastboende sygeplejerske for tiden, fordi kommunen ikke har genopslået stillingen, det lyder sikkert også velkendt for mange, og at vi også har nogle problemer omkring hjemmehjælp uden for dagtimerne på hverdage, det er også en tendens, som man ser mange andre steder. Men de problemer og andre problemer, de kan løses, hvis den politiske opbakning ellers er til stede, og vi må som øboer bare blive ved med at presse på for at få løst det.

Et uundværligt forum i den forbindelse er efter min mening det kommunale øudvalg, hvor vi sidder

direkte over for nogle af de politikere, der er med til at træffe beslutningerne. Her kan vi også vise, at vi faktisk er værd at investere i, om man så må sige. Der har vi heldigvis i Faaborg-Midtfyn Kommune et øudvalg, som består af to fra Avernakø, to fra Lyø og en fra Bjørnø, og så har udvalget to medlemmer af kommunalbestyrelsen, og det er borgmesteren, som er formand. Vi har to faste årlige møder. Valget af repræsentanter sker ved direkte demokratisk valg på øerne. Ved sidste valg, der var stemmeprocenten på Avernakø 99 pct., så der er meget stor opbakning, og der er meget stor interesse. Der er også en meget stor del af beboerne, som igennem tiden har siddet i kommunens øudvalg.

Øudvalget er en fordel for både kommunalbestyrelsen og for øboerne, da det giver en formel ramme for drøftelse af ørelevante emner. Øboerne ved, hvem de skal henvende sig til, hvis de gerne vil have taget en sag op, og kommunen henvender sig også direkte til os i mange sager.

På Avernakø holder vi et offentligt møde inden hvert øudvalgsmøde, hvor alle har mulighed for at foreslå dagsordenspunkter. Jeg synes, at alle vores kommunalpolitikere virker ægte interesserede i ølivet. Det synes jeg faktisk også, at man kan se ved, at vores borgmester er til stede i dag – det, synes jeg, er fint. Men måske kan man sige, at de ikke alle sammen har lige stort kendskab til vores særlige behov. Det kan man nogle gange se på udmøntningen af de politiske beslutninger. Det vil sige, når pengene skal på bordet. Vi må jo så bare i øudvalget prøve at bibringe dem den viden, som skal til.

Efter kommunesammenlægningen er der bogstavelig talt blevet længere til kommunalbestyrelsen, som for vores vedkommende nu bor i Ringe. Der er næsten ingen medlemmer af det gamle Faaborg Byråd tilbage, så der er mange politikere, som ikke kender øernes forhold så godt.

I foråret 2008 inviterede beboerforeningerne på Lyø og Avernakø derfor kommunalpolitikere til en dag på øerne. Der var faktisk meget stor deltagelse, cirka tre fjerdedele af kommunalbestyrelsen deltog. På Avernakø ville vi vise, at vi ikke kun er problembørn, eller at vi ikke kun laver larm, som der er nogen, der siger, men at vi også er et levende samfund. Politikerne fik en rundtur, og de fik en overdådig frokost med råvarer fra øen. De erhvervsdrivende og institutionerne fortalte ganske kort om sig selv. Det var en meget stor succes, og mange politikere har efterfølgende givet udtryk af, at de var meget imponerede over, hvor meget der egentlig foregår på sådan en lille ø.

Hvad er det så, der foregår? Erhvervsudviklingen på Avernakø ligner vel egentlig meget den på de andre småøer, hvor de traditionelle øerhverv forsvinder. Vi har ingen fiskere mere, vi har kun ganske få fuldtidslandmænd. Vi har en del deltidslandmænd, som arbejder ved siden af, og vi har i det hele taget en del pendlere. Vi har heldigvis også stadigvæk vores købmand. Men der er også kommet andre virksomheder til. Øens største arbejdsplads, er et opholdssted for børn, der er anbragt uden for hjemmet. Vi har et behandlingssted for mennesker med spiseforstyrrelser, en gedeavler med gårdbutik og catering og en fåreavler med gårdbutik. Så er der mig selv som landskabsarkitekt. Vi har også sådan noget som ferielejligheder. Det er altså virksomheder, som enten på grund af teknik kan foregå med base på øen, eller som har en decideret fordel ved at være placeret på en ø.

F.eks. tryghedsfaktoren i forbindelse med børneopholdsstedet eller en reklameværdi – altså det, at man som fødevareproducent laver et øprodukt. Og så har vi den turistbaserede virksomhed. Øerne spiller en væsentlig rolle for kommunens turisme. Øernes idyl og særlige liv bliver fremhævet – alene af den grund må det også være i alles interesse at bevare øerne som levende samfund.

Avernakø Beboerforeningen er i øvrigt i gang med at lave en lille folder med et kort over øen og badestrande og så videre. Efter forgæves at have søgt nogle fondsmidler til den, så bliver den nu sponsoreret af øens erhvervsliv.

I det hele taget synes jeg, vi kan selv, og vi vil selv i meget vid udstrækning, og det er sikkert kendetegnende for de fleste småøer. Frivilligt arbejde er en simpel nødvendighed for at få tingene til at fungere. Der er også mange, der tager udfordringen op og engagerer sig. Det er helt naturligt for dem, der er født og opvokset på øerne, og vi andre, vi lærer det hurtigt. Man kan sige, at ølivet giver mulighed for indflydelse – både på ens eget og på øens liv. Det tror jeg tiltaler rigtig mange mennesker, hvad enten man søger fællesskabet eller vil være i fred. Jeg tror også, at i en tid, hvor mange taler om normalisering og standardisering, er der i høj grad brug for steder, hvor livet kan leves med en høj grad af improvisation og opfindsomhed hver dag. Det tror jeg faktisk også kan tiltrække nye beboere. På den led er jeg ikke særlig nervøs for Avernakøs fremtid.

Som eksempel på de mange ting, som vi selv gør, så kan jeg nævne, at vi har 16 foreninger, herunder f.eks. vores butikforening, som ejer købmandsforretningen og den tilhørende bolig, og foreningen udfører frivilligt arbejde som f.eks. maling af forretningen. Det er vigtigt, at det frivillighedsprincip, det overlever. Det er vores egen opgave som øboer at sørge for at inddrage nye i det arbejde.

Men de basale servicetilbud fra det offentlige, de skal også være til stede, de kan ikke erstattes af frivillighed, f.eks. pleje og færgedrift og foreningsstilskud. Desuden har vi brug for hjælp til selvhjælp i forbindelse med fastholdelse af helårsstatus for de gamle huse, regler om og måske tilskud til afgræsning af strandengene, og særregler i forhold til strandbeskyttelseslinje og de andre opgaver, som vi ikke selv kan magte. Hvis vi bare får den fornødne opbakning og støtte, så er jeg også helt sikker på, at vi også fortsat vil tage udfordringerne op, og det bliver både med stædighed og med gåpåmod. Tak.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, tak til Annemarie. Og så slutter vi af inden frokost med formanden, Henry Larsen. Værsgo Henry.

Formand for Sammenslutningen af Danske Småøer, Henry Larsen:

Preben sagde i sin indledning lidt om vores regler for at blive optaget i vores sammenslutning. Det er fordi, der er et eller andet, der nager ham. Hver gang vi er sammen med Preben Rudiengaard, nævner han, at vi er lidt strikte med vores regler. Kunne der ikke også være andre øer, altså f.eks. øer, der har en dæmning, som kunne blive medlem. Jeg skal sige hvorfor. Det er fordi, Preben har

sommerhus på Rømø, og nu har han jo annonceret, at det er hans sidste periode i Folketinget. Og han er jo så glad for arbejde sammen med de små øer, så hvis Rømø kunne blive medlem, kunne han blive ørepræsentant for Rømø og fortsætte med at være sammen med os.

Vi var en lille gruppe af oplægsholdere for øerne, der tog til København i aftes sammen med vores næstformand i Øsammenslutningen, Dorthe, og sekretariatschef, Claus. Claus havde besluttet, at vi skulle spise stegt flæsk og persillesovs på Rio Bravo. På Rio Bravo ligger en papirserviet, hvor der er beskrevet det berømte Rio Bravo-forlig, hvor Dohrmann lavede et forlig med Schlütter-regeringen. Vi tænke på, at den snart måtte have ligget der i mange år, og om det her møde kunne ende med en eller anden konklusion, hvor vi mødes med Folketingets Økontaktudvalg på Rio Bravo og fik lagt en ny øpolitik, således at der kunne blive grundlag for en ny serviet. For den trænger snart til at blive skiftet ud.

Øerne ligger ude i havet. Når den sidste færge er i havn, så er resten af Danmark afskåret fra de små øer. Det må de så leve med, og det gør de nok også. Men det er dét, der gør, at øerne de adskiller sig fra alle andre. Øerne – de små øer – det er dér, hvor der tilsammen bor godt 5.000 mennesker, det er dér, hvor der er en helt unik natur, det er dér, hvor man kan komme ud og se, at der er heste, køer, får på marken, og at der er mange flere vilde dyr, specielt fugle, som yngler, fordi der ikke er ræve på mange øer. Man kan få en fantastisk naturoplevelse.

Øerne er dér, hvor der er mange foreninger. Det kan godt være, vi kommer til at overlappe hinanden lidt. Annemarie nævnte noget om det rige foreningsliv. Og ud over de helt almindelige foreninger, så er der også nogle øer, der har nogle mere kuriøse, f.eks. på Rømø, hvor man har et storkelav. Jeg ved ikke, om det har givet flere småbørn, men man har i hvert fald lavet en storkerede. På Strynø, har man et flødeskumskagelav, og det må jo så betyde, at man på Strynø efterhånden får noget vægt bag sin argumentation. Når øerne har sammenkomst og har fællesspisning, mødes man i forsamlingshuset og hygger sig. På Avernakø hedder det kulturspisning, for at det ikke skal være løgn, hvorfor ved jeg ikke.

Øerne, de 5.100-5.200 indbyggere, er meget mere aktive end nogen andre 5.000 indbyggere nogen steder, I kan finde her i fædrelandet. Der produceres en utrolig masse i foreningslivet. Af de 27 øer, har en 13-14 et beboerblad. Der skrives et utal af øsange til lovprisning af deres øer. Der findes ingen andre steder, hvor der findes så mange digtersjæle, som der gør på småøerne. Der er nogle af øerne, der udgiver deres egen sangbog med en hel række øsange. Øerne laver hjemmesider og turistbrochurer. På alle øer har man folk, der går op i det historiske og kulturelle af deres øbaggrund. Historiske foreninger, museer og kulturhuse – øerne er meget aktive om deres historie, og det er til stor glæde for alle, der gæster øerne om sommeren, fordi øboerne er fantastiske fortællere og guider rundt omkring på øerne. Øerne har gårdbutikker og butikforeninger. På øerne er vi gode til integration. Vi har gennem årene integreret både jyder, sjællændere og fynboer. Jeg er selv københavner, og det er da gået ganske udmærket. Vi er gode til at passe på hinanden. På øerne har man hilsepligt. Man har rent faktisk pligt til at støtte det lokale. Det er ikke alle øboer, der lever lige godt op til det, det er en anden side af sagen. Det drøfter vi meget med hinanden. Vi skal støtte vores butikker, vi skal støtte det lokale liv.

Det lyder rosenrødt. Hvad er så problemet? Nu står jeg her og fortæller om, hvor godt det er. Hvorfor har vi så det, som nogle kommuner kalder et øproblem? Der er tre faktorer, der har betydet det. Det ene er, at landbruget var livsnerven, grundlaget/rygraden i mange landdistrikter. Det var det selvfølgelig også for øerne – landbruget og dermed andelsbevægelsen betød en 100-årig periode fra midt i 1800-tallet til midt i 1900-tallet, hvor det fungerede rigtig godt. Industrialiseringen af landbruget er en af de meget store årsager til, at man fik et nyt problem. Der er to andre årsager – den ene, den foregik i 1970, og den anden, den er lige sket. Kommunesammenlægningen i 1970, nogle steder i 1966, fjernede en masse lokalt engagement, fordi man tog ansvaret fra almindelige mennesker. Kommunesammenlægningen for to år siden har begyndt at fjerne servicefunktioner. De tre ting er dét, som vi hele tiden er op imod.

Vi skal have nogle ganske nødvendige grundlæggende elementer, for at det kan fungere. Vi har fået nævnt, at vi skal have en færgepolitik, og færgen skal have sit hjemsted på øen. Det medfører så, at noget af personalet vil være tvunget til at bo på øen. Vi skal have skole, der hvor det kan lade sig gøre, i hvert fald på de øer, der ligger længere ude i farvandet. Vi skal have et sundhedsberedskab, vi skal have en fornuftig ældrepleje, og vi skal have demokrati – vi skal have øudvalg.

Men hvis vi skal gøre noget på øerne, kan det så betale sig, har øerne noget at byde på, har øerne et råstof? Øerne har råstof – øerne har noget at byde på. Øerne har muligheder. Øerne har mere end nogle andre steder her i samfundet ildsjæle. Man finder ikke andre steder i samfundet, hvor man finder så mange ildsjæle som de 5.000 godt og vel, der bor på småøerne – folk, der kæmper for deres egen situation, folk der gør en masse frivilligt arbejde. Øerne har en fantastisk natur, frisk luft, hav og strand, ingen kriminalitet. Øerne har nærhed. Øerne har også stadigvæk landbrugsjord. Øerne har de helt ideelle steder for folk hele livet. Fra barn til man bliver gammel og ikke kan mere, er øerne et fantastisk sted at være. Øerne har også nogle muligheder, som politikerne har givet dem. Vi har støtteordninger.

Jeg skal sige til jer fra Velfærdsministeriet, at ministeren nævnte, at en af grundene til, at man har skåret ned for ø-støtteloven, var, at man mente, at loven eller støtteordningerne gik ind og løste kommunale opgaver. Jeg har siddet med i det udvalg, der behandlede ansøgere lige siden ø-støtteloven startede, og en af de ting, der altid er blevet holdt meget klart, er, at ø-støtteloven ikke skulle støtte noget, som var en kommunal opgave. Jeg venter med spænding på, om man evaluerer og finder ud af, at man i hvert fald har haft en fejlagtig fortolkning. Sådan har det ikke fungeret i alle de år, jeg har siddet med ved bordet. Men det vender vi tilbage til.

Øerne har nogle muligheder i EU-støtteordninger, og øerne er så heldige, at småøer altid lyder godt. Vi har altid den folkelige opinion med os. Vi har som regel også altid opinionen med os blandt politikere og embedsmænd. Vi kan somme tider - som Flemming Møller var inde på - tale hårdt til hinanden øboer og kommune imellem. Men normalt har vi en folkelig opinion med os.

Vi har også mange engagerede fritidshusejere – sommerhusejere, som er alle vores øvenner, som

sikkert i virkeligheden er mange flere end de 5.000, der bor på øerne.

Vi har vores forening, som jeg kunne sige en hel masse om, men som jeg bare lige skal nævne, som er det samlingspunkt, som formidler viden øboerne imellem, som informerer udadtil til politikere, og som sørger for at samle øboer, som har fælles interesser til seminarer og ting og sager, hvilket har gjort, at man har skabt en hel masse forskellige netværk øboer, der bor på de 27 øer, imellem.

Vi har fået et samarbejde med andre øer i Europa. Foreløbig en halv snes stykker, som ikke indtil nu har vist nogen resultater til gavn for øerne, men som forhåbentlig kan gøre det på længere sigt, ved at vi får nogle talerør i EU-systemet, som måske kan medføre, at EU bliver mere opmærksom på, at de også skal gøre noget, for at befolkningen på småøerne kan overleve som øsamfund.

Der er mange, der gerne vil bo på øerne, det er ikke dét, der er problemet. Problemet er, hvad skal de lave, hvad er løsningerne, hvad kan man finde på. Jeg har ikke alle løsningerne her. Det her er noget, som vi sammen skal finde ud af i fællesskab og dialog med hinanden.

Landbruget og landbrugsjorden er et råstof. Men landbruget har gennemgået en udvikling, så det er få mennesker, der er beskæftiget med det. Derfor er det traditionelle landbrug på retur og har været det i mange år. Der er stadigvæk noget traditionelt landbrug tilbage på nogle af øerne – specielt på de lidt større. Det skal have lov til at være der, så længe det kan eksistere. Men jeg tror, at fremtiden for landbruget vil være nicheproduktion – alternativ produktion - og der har vi nogle rigtig gode eksempler, som netop er kommet i kraft at østøtteordninger nemlig Småøernes Fødevarerenetværk, som er under vældig god fremgang. Der kommer flere og flere med i netværket, og det er noget af dét, som vi skal satse på inden for landbruget i fremtiden.

Så har vi på øerne – i kraft af, at vi har vand hele vejen rundt – mange strandenge, mange skrænter, som ikke må have lov til at springe ud i buskads, krat og vild natur. Det skal holdes nede. Derfor må man også forstå, at man skal have nogle ordninger, således at der er nogle, der stadigvæk har lyst til at holde kvæg, får og heste til græsse arealer af, så de er værd til at komme og se på for folk, der gæster øerne om sommeren.

Der er blevet talt noget heroppe fra – også fra dig Erik Hove – om, at fjernarbejde ikke rigtig er slået igennem på småøerne. Det er korrekt, det var dét, vi havde håbet på for mange år siden, da it opstod. Det har ikke slået igennem så meget, som vi havde forventet. Men vi tror alligevel på, at det er en stor del af fremtiden, og der tror vi på, at vi i en god dialog med kommuner og andre og måske også private må kunne finde ud af, at mange opgaver sagtens kan løses af folk, der bor på øerne. Måske skulle man prøve, om man i samarbejde på en eller anden måde kunne bygge nogle kontorhuse, hvor flere kunne sidde i. Dét, der tit er problemet, er nok, at man er meget ensom, hvis man skal lave fjernarbejde på en ø. Men jeg tror på, at der kan ske meget mere. Jeg tror faktisk på, at kommuner sagtens – uden omkostninger – kunne lægge kommunale funktioner ud på øerne, som lige så godt kunne laves på øerne. Det gælder sikkert også i regionerne. Jeg ved ikke, om der kunne fra Folketingets side, men i hvert fald de to funktioner kunne man sagtens lægge opgaver ud på øerne, som øboerne kunne beskæftige sig med.

Der var ikke noget i vejen for, at et hus både havde folk, der var offentligt beskæftiget, og folk, der arbejder for private virksomheder. Vi tror, det kunne være en mulighed, som vi skal kigge meget mere på i fremtiden. F.eks. har Sejerø et færgekantor, hvor der er to deltidsansatte. Det er sjældent, at jeg vil rose Kalundborg Kommune, men jeg vil gøre det her, for der er folk fra Kalundborg Kommune, der har været og tale med de to deltidsansatte på vores færgekantor om, at man kunne overføre opgaver fra kommunen, således at de kunne blive fuldtidsbeskæftigede. Det er positivt, og sådan noget skal vi have noget mere af.

Vi skal stadigvæk sikre, at der er en projektstøtte. Det var dét, vi talte med ministeren om tidligere i dag. Vi synes, den er beskåret for meget. Den skal op igen til, hvor den var før. Det har været dagligt, det har været godt, og der har været brug for den.

Der skal være mulighed for at bo på øerne fra vugge til grav. Derfor er det helt galt, at man i forbindelse med kommunesammenlægningen yderligere begynder at tale om, at man skal fjerne klasser fra øernes skoler, og man skal nedlægge skoler. Det er ikke dét, man skal. I stedet for at stirre sig blind på problemerne, og hvad øskolerne koster, så skal man tage udfordringen op og finde ud af, hvordan kunne man gøre øskolernes undervisning bedre, hvordan man kan lave en, rigtig god øskoleundervisning, som ville tiltrække flere børnefamilier til øerne. Vi får hele tiden at vide, at de stakkels øbørn, ikke får en kvalificeret undervisning, fordi de går i små klasser på øerne og mangler udfordringer og ditten og datten.

Det er mig uforståeligt, at man ikke går den anden vej – og det må vi gå i forvejen med – i de her moderne tider med edb og med webkamera, og hvad ved jeg. Vi ved faktisk, at man i andre lande, som vi kender fra vores europæiske øsamarbejde, har lavet systemer således, at man kan tiltrække højt kvalificeret undervisning til børn, der bor på isolerede øer. Det må vi da også kunne finde ud af her i Danmark. Vi har brug for, at man får lavet en arbejdsgruppe, der kigger på, hvordan man sammen med Undervisningsministeriet og i et samarbejde med øskolerne kan lave den helt rigtige attraktive øundervisning, som vil gøre, at forældrene ville synes, det er ud på øerne, man skal, fordi det er dér, børnene kan få en rigtig god undervisning. Der har man samtidig med, at man bor på en ø, nogle andre muligheder, fordi man er tæt på natur og hav og kan give børnene nogle andre udfordringer.

Vi kan se, at Venø Efterskole har været en af de efterskoler, der har klaret sig fantastisk godt, netop fordi skolen ligger på en ø. Det samme må man få overført til øskolerne. Vi skal ikke alene bevare de skoler, vi har, vi skal også have udbygget skolevæsenet, således at nogle af de øer, der har mistet deres skole, kan få den genetableret.

Det er dejligt at se, at der er så mange øboer, der er mødt op. Jeg havde selvfølgelig håbet, der var flere fra den kommunale verden, der var mødt op. Vi trænger simpelthen til, at der bliver skabt en bedre dialog og betydelig mere dialog mellem øboerne og den kommunale verden. Det burde være mere eller mindre en pligt, at de nye kommuners erhvervschefer og turistchefer og andre sammen med deres politikere satte sig ned sammen med deres øboer og drøftede, hvorledes man kan skabe en fremtid for øen, således at øen bliver et flagskib i kommunen i stedet for at være en kommunal

byrde, hvor man hele taler om, hvordan man kan spare.

Øerne har faktisk et fantastisk godt brand – øer lyder godt. Det er blandt andet derfor, at Claus Meyer gerne vil være på Lilleø. Han gik allerede i gang med at sælge produkter og æbler fra Lilleø, inden han nogensinde var begyndt at avle dem. Han vidste udmærket, at æbler fra Lilleø, er meget bedre end det, han kan lave inde i København. Det er derfor, at han er så glad for at være der, selvom han ikke gider bo der.

Vi vil øerne, og vi har en nationalsang, hvori der står: Ædle kvinder, skønne møer og mænd og raske svende – bebo de danskes øer – bebo de danskes øer!

Vi kan ikke have en nationalsang, som ikke taler sandt, derfor skal der også bo mennesker på øerne.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, tak til Henry. Så er der frokost. Velbekomme alle sammen!

Frokostpause.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, så nærmer tiden sig, og vi satser på, om vi kan være færdige kl. 13.30, så I kan komme ud i det gode vejr og nyde optakten til påsken. Nu har vi haft oplægsholderne, og de har formentlig sat lidt gang i hjernecellerne og debatten. Nu er der mulighed for at stille spørgsmål.

Susanne Brøgger:

Jeg hedder Susanne Brøgger og har arbejdet med udvikling af turisme på de danske småøer igennem en del år. I 2002 fik Dansk Småøturisme faktisk en havfruepris for det mest innovative koncept i den danske turismeverden. Jeg synes, når vi er sammen her i dag til denne her høring, at det er rigtig vigtigt at fokusere på, hvad vi har af styrker på de danske småøer. En af styrkerne er noget af det, som mange har sagt noget om her, og meget af det, som det moderne menneske i dag efterspørger. Det er nemlig ro og stilhed, og det er natur, og det er tid til fordybelse. Det er jo dét, som I øboer hver eneste dag nyder ude på øerne.

Jeg har som sagt arbejde med turismen, og der er flere af jer, der har nævnt turismen. Dét, der mangler for at udnytte det potentiale, som der egentlig er, er en samlet markedsføring af dét, som småøerne kan tilbyde mennesker i dag. Jeg har som sagt været med både i det, der hedder Dansk Småøturisme, også i Øriget, som desværre lige er blevet nedlagt. Der er simpelthen ikke penge til at lave en samlet markedsføring. Ligesom man ikke kan drive færgerne ved, at øboerne selv betaler, så kan man heller ikke drive en samlet markedsføring af øerne for dét, som øboerne selv kan betale.

Det er et spørgsmål til jer alle sammen. Hvordan kan vi sammen gå ud og markedsføre dét, som øerne tilbyder? Jeg er helt enig i, at når man sammen har markedsført øerne som et sted, hvor du

kan opleve en hel masse forskellige ting, så skal hver enkelt ø byde ind med den profil den har, og den egenart og de naturoplevelser, som er på hver eneste ø.

Men det er altså ikke nødvendigt, at hver eneste udbyder af turismeaktiviteter på øerne går ud og markedsfører sig selv. Det har ingen mening, og der er heller ikke nogen økonomi til det. Det var egentlig bare hejsning af et flag til jer på øerne, I har nogle fantastiske muligheder for at skabe nogle arbejdspladser og tjene nogle flere penge på turismen på den måde, som I ønsker, men der skal altså noget fælles markedsføring til. Det nytter ikke, at man har verdens bedste lakridser, hvis ikke der er nogen, der kender til dem. Og I har verdens bedste lakridser ude hos jer.

Anni Sørensen, Askø-Lilleø Kontaktudvalg:

Som en øbo skal man i dag betale på færgen, når man selv skal over. Men i dagens Danmark, i vort samfund, og med den udvikling vores samfund har, så er der ikke mange af jer andre, der klarer jer med en cykel. Ikke hvis I skal ret langt, når man kommer fra et yderområde. Så som øbo uden forretning på øen, så vælger jeg at tage min bil med over hver gang, jeg skal over, om ikke andet, så for at kunne handle ind, når jeg er ovre alligevel, og jeg skal både nå frem og tilbage inden sidste færgeafgang.

Vi kunne ønske, at der var mere vilje til, at øboer kunne komme billigere over med færgerne. Jeg ved godt, at det koster penge, hver gang en færge sejler, men hvis vi skal have aktive mennesker til at bo på øerne, så skal de over oftere end folk, der ikke er aktive. Det tror jeg, vi kan være enige om. Folk, der er gang i, vil bruge færgerne oftere end folk, der ikke har samme aktivitetsniveau. Hver gang, jeg tager færgen over, så opleves det som en ekstra vejafgift, fordi jeg ikke har andre muligheder.

Jeg vil gerne arbejde inden for områder, der ikke er erhvervs muligheder for på en lille ø, så når jeg skal arbejde, skal jeg også frem og tilbage. Men det kræver, at jeg kan vente i flere timer nogen gang, og det gør nogen gange, at jeg måske ikke engang kan tage alt arbejde – heller ikke som sygeplejerske inden for nogen områder, fordi der faktisk er aftenvagter og nattevagter, og øens færge sejler ikke på de tider af døgnet medmindre, du selv kan betale. Jeg ved ikke, hvor meget I får i timen, men jeg får ikke altid det i timen, som det koster at tage en færge hjem efter kl. 23, hvis færgepersonalet vil sejle.

Det er den situation, aktive folk bliver sat i på en ø som Askø. Kunne vi ikke få mulighed for at få billigere færgesejls til øerne? Når jeg skal have min familie på besøg, så skal de betale det samme, som når de skal over Storebæltsbroen. Vi har nogle udgifter, og det gælder også de erhvervsaktive, landbrug, frugtavl – og hvad du ellers har af erhvervsaktive, der har transport. Vi har en stor udgift, der hedder færgeudgifter. Hvis vi vil have aktive folk og skal til at lave nicheproduktioner, så kommer der en ekstra udgift til de ting, før vi får det til at løbe rundt. Vi bor i samme land, vi betaler samme skat, vi betaler de samme udgifter til strøm og andre afgifter, men vi har en ekstra vejafgift. Og vejene er altså kun åbne visse tider af døgnet.

Peter Larsen, Askø-Lilleø Beboerforening:

Det er konkret til Flemming Møller. Jeg følte mig lidt provokeret, da han startede næsten med at sige øer er dyre, og folk brokker sig. Og så efterlyser han et forum, hvor man kan have en dialog i stedet for brok. Jamen, det er jeg meget enig med ham i, og jeg vil meget gerne et forum. Men han sidder i selv samme byråd, hvor man nedlægger det forum, der hed økontaktudvalget, som var et velfungerende udvalg. Og på et borgermøde, hvor jeg foreslog, vi skulle genindføre det eller videreføre vores økontaktudvalg, fik vi besked fra en af hans partikolleger, at man ikke skal have små minibyråd i Lolland Kommune. Hvor skulle vi så have det her formelle forum henne, Flemming, hvis I nedlægger dem, der er? Det vil jeg da gerne vide. Tak.

Tom Petersen, Fejø:

Jeg vil bare konkretisere nogle ting blandt andet til Claus Jensen, som har skrevet noget om helikoptere i Ø-posten. Jeg skal fatte mig i korthed og meddele jer, at vi får de civile lægehelikoptere, det er der ingen tvivl om. I skal ikke tro, at det kun bliver civile lægehelikoptere – også sagt til Dorthe Winther.

Det er helt sikkert, at flyvevåbenet vil bestå, og flyvevåbenet vil også i fremtiden udføre den samme opgave, for der vil være ting, som de civile lægehelikoptere ikke kan. Det er der simpelthen ikke råd til, og det vil man helt sikkert tage hensyn til det i det udvalg, der bliver nedsat under Sundhedsministeriet, som skal være tænketank. Jeg er helt sikker på, at der vil komme nogle folk fra øernes repræsentantskab, og der vil også komme nogle specialister, som ved noget om det, så man i fremtiden kan føle sig helt sikker. Der bliver ikke en redningstjeneste, men der bliver to – der bliver en civil og en fra flyvevåbenet.

Nummer 2 spørgsmål er til dig Søren. Du har snakket meget om færger og har gjort det rigtig godt, og jeg tror også på, at man i fremtiden helt sikkert kan samarbejde, men jeg hørte ikke et eneste ord om afløserfærger. Og Flemming Møller, nu er det, at du skal sætte dit vækkeur til at ringe, når jeg siger det her. Der er altså tre småøer i Smålandsfarvandet, der mangler en afløserfærge, og det gør livet surt for de to andre øer. Fejø har fået afskaffet deres særplan, og det har været en hård kamp. Tag lige den med hjem.

Søren, tænk også på, at afløserfærger kan bruges til de meget ønskede turbåde eller turistbåde. Det er en god kombination, fordi så kan man holde liv i dem, og man kan også holde liv i de der gamle pensionister, der gerne vil sejle færgen. Der er mange pensionerede skippere, der meget nemt kan klare det, så man har ikke nøde at have de der forkromede navigationsuddannelser til de store verdenshave. Tak.

Henriette Spandet Jensen, Fejøforening:

Jeg kan faktisk godt fremføre et fælles ønske for Fejø, Femø og Askø om at lave et forsøg med gratis bil- og godstransport for bosiddende øboer på de tre øer for at få afprøvet, hvad der kan ske, hvis man åbner op for gratis færgefart på øerne – for dem, der er bosiddende og deres fragt. Vi har haft de her færge spørgsmål oppe i en stor færgegruppe i Øsammenslutningen. Karen Jespersen var også hurtig til at sige til Øsammenslutningen, at hvis I kommer med et fælles udspil vil hun se på det. Men der vil jeg så sige, at det er svært at få et fælles udspil for de 27 danske småøer, fordi de

netop er så forskellige. Men man kunne måske åbne op for at lave forsøgsprojekter med øerne. Øerne er meget oplagte - og det er specielt til jer landspolitikere og embedsmænd – de er jo meget oplagte til at afprøve ting, som kan virke i andre udkantsområder og landdistrikter, fordi man kan måle på alt.

Så jeg vil opfordre til, at man faktisk lavede et forsøgsprojekt med gratis færge og godstransport til Fejø, Femø og Askø i en periode, og så kunne vi evaluere på, hvordan det er gået.

Og så til Flemming Møller. Pas på med at hive lovgivningen væk fra det med bopælspligten, for hvem er dét, der skal vurdere, at Claus Meyer er en god gevinst for Askø-Lilleø? Er det politikerne i Lolland Kommune, og hvordan vurderer man overhovedet på et projekt, der bliver fremført, om det er godt. Vi hørte jo om millionprojektet og om havne i Smålandsfarvandet, som er det eneste, der er skrevet ind i kommuneplanen for Lolland Kommune om Fejø, Femø og Askø. Det er et projekt med en mand, som viste sig ikke at have en masse millioner. Vores færger er ikke engang nævnt i kommuneplanen under infrastruktur. Så pas på med at tage for meget ned til Lolland Kommune, før I kan overskue dét, I har.

Claus Jensen, sekretariatschef for S sammenslutningen af Danske Småøer:

Det er det her omkring, at Karen Jespersen foreslår, at Øsammenslutningen laver en handlingsplan. Det kan der måske også være god fornuft i. Det kunne måske være rigtig godt at gøre – også at få evalueret på de forskellige støttemuligheder og så videre. Men der er alligevel nogle områder, hvor man ikke behøver lave en handlingsplan. På drift af færgerne er det jo rigeligt dokumenteret, at kommunerne bærer langt hovedparten af driftsudgifterne. Det er ikke noget, man behøver lave handlingsplaner om, det er et konkret problem, fordi der oftest er tale om fattige udkantskommuner.

Det vil jeg spørge repræsentanten Erik Hove fra KL om. Er det en problematik, man i KL vil samle de berørte kommuner om at gøre noget ved?

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, og for at I nu kan huske alle spørgsmålene, så går vi til jer, der er stillet spørgsmål til, og skal vi starte nede hos dig Henry denne gang. Værsgo Henry!

Henry Larsen, formand for S sammenslutningen af Danske Småøer:

Det kan vi godt. Der er et spørgsmål fra i formiddags, som jeg godt vil kommentere, og det er dig fra Struer-Venø, der talte om strandbeskyttelseslinjen. Dengang da man satte strandbeskyttelseslinjen op fra 100 til 300 meter, hvor man havde denne her gummistøvlekommission, der gik rundt og kiggede på strandene, var vi på banen fra S sammenslutningen af Danske Småøer og fik et møde med den daværende miljøminister Svend Auken og fortalte ham, at hvis man indførte en 300 meters strandbeskyttelseslinje, så var der var nogle af vores medlemsøer, der ikke kunne leve op til det. De ville komme til at skylde, fordi i nogle tilfælde, kunne man slet ikke leve op til at have 300 meter til stranden. Han så faktisk velvilligt på vores henvendelse. Derfor står der i strandbeskyttelsesloven et eller andet sted under

undtagelser – og dem tror jeg ikke, der er ret mange, der kender til – at på småøerne, er der mulighed for at give dispensation, hvis der er et fornuftigt grundlag, der taler herfor.

Jeg har bemærket gang på gang, når småørepræsentanter kommer og fortæller mig, at der er et eller andet, der ikke har kunnet lade sig gøre på grund af strandbeskyttelseslinjen, og jeg så fortæller om undtagelsen, så viser det sig, at den kender de forskellige miljøcentre ikke. Men der er altså faktisk den mulighed. Det er en ret stor forsamling, der er til stede her i dag, så husk det nu, når I støder på det problem. Jeg har også erfaret, at når man gør opmærksom på det, så er der rent faktisk nogen, der har fået dispensation, hvis det så fornuftigt ud. Det er klart, der er grænser for, hvad man må lave. Men der er altså en undtagelse.

Til Susanne Brøgger om turisme og fælles markedsføring af småøerne. Du har fuldstændig ret, at det var en god ide, men jeg tvivler på, at vi får midler til, at vi kan lave en fælles markedsføring og et fælles turistnetværk på den måde – af flere grunde. Der er flere af de aktører, der driver turisme på småøerne, som selv mener, at de faktisk er bedre til at markedsføre end i fælles organisation, og dem bliver der flere og flere af. Du har fuldstændig ret i, at småøer, det er godt, og det er et godt sted at besøge, og det er noget, som fænger.

Men jeg tror, vi skal satse meget mere på – og det er sådan set en forlængelse af det, jeg sagde, da jeg havde ordet i formiddags – at få et meget bedre samarbejde med vores nye storkommuners turistkontor, og så netop den vej også at få kommunerne til at se, at øerne har noget at byde på. Og derfor tror jeg, det er den vej, vi skal gå med småøerne i fremtiden. Jeg tror, det kunne have en dobbelteffekt – både at vi derigennem kunne få en bedre markedsføring af øerne – fordi storkommunernes turistkontor har penge, og at så ville de også kunne få øje på, at man i kommunen faktisk har en attraktiv del af kommunen – netop en ø.

Og det var vel langt hen ad vejen de spørgsmål, som var stillet til undertegnede, tror jeg.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, men sådan havde jeg også opfattet det Henry. Så vi kører videre til Annemarie.

Annemarie Genster, Avernakø:

Jeg synes også, at jeg kan sige lidt omkring turisme. Det bliver igen bare ud fra Avernakø. Jeg ved, at vores beboerforening f.eks. er medlem af Faaborg Turistforening, så den vej igennem har vi også nogle ting kørende. Jeg kan ikke rigtig svare på det omkring landsdækkende samarbejde. Men jeg kan da godt sige lidt omkring det med arbejdspladser og turisme, fordi jeg ved, at der sikkert på mange småøer også er en vis skepsis over for turismen.

Omkring arbejdspladser har jeg selv tænkt lidt på, hvad det egentlig er for nogle arbejdspladser, vi taler om. Skal vi f.eks. bygge hoteller, så der er arbejdspladser til opvaskere og tjenere og sådan noget? Jeg har svært ved at se, at det er det helt store arbejdspladsskabende. Det giver arbejdspladser og økonomi til vores færger. Det er klart, at der er en vis rum for f.eks. ferielejligheder eller B&B, og masser af endagsturister er vi også voldsomt glade for ovre ved os.

Men at sige, at det er den helt store arbejdspladsgevinst, det ved jeg ikke rigtig. Jeg har glemt at nævne, at vores købmand er dybt afhængig af turisterne. Der er engang imellem en tendens til, at man siger, at vi er helt afhængige af, at turisterne skaber nogle arbejdspladser for os. Jeg har f.eks. et arbejde, hvor jeg ikke er afhængig af turisterne, og det er der også andre på øerne, som har. Så det var bare lige sådan et lille pip om det. Andet kan jeg ikke rigtig sige i den forbindelse.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Jamen, vi kører videre til Søren, fordi du fik jo stillet spørgsmålet om afløserfærge, og om man som øbo kan få sin bil med til måske en lavere pris, måske gratis, og du er formand for færgeselskaberne, så værsgo Søren!

Formand for Småøernes Færageselskab, Søren Adersen:

Tak. Det er nok begrænset, hvad jeg kan love i den henseende, men jeg synes generelt, når vi taler om samarbejde, så er det vigtigt, at vi også på færgesiden arbejder sammen med alt det, vi kan arbejde sammen om. Men på den anden side set, så er det også vigtigt, at vi bibeholder den kulturelle forskel, der er i at have en færge på Avernakø, Venø og Sejerø. Og der er stor forskel.

Når vi taler natfærger og gratis biltrafik eller sæsonkort, så er det nok mere et kommunalt anliggende, som er svært at generalisere, for vi kan jo se i foreningen, at der er kæmpe stor forskel på, om man bor på Venø, eller man bor på Strynø, når man f.eks. taler natfærge. Så det er svært. Jeg kan godt forstå spørgsmålet, men det må være i kommunalt regi, man skal have løst de opgaver og have kigget på serviceniveauet, der ligger til færgerne.

Afløserfærge er også et emne, der bliver snakket meget om. Det bliver forhåbentlig løst oppe i Limfjorden, men der bliver snakket rigtig meget om at finde en løsning nede omkring jeres område også. Muligvis, så kan Velfærdsministeriet hjælpe med at investere i en afløserfærge. Det ved man aldrig, det må vi se, når vi kommer efter påske.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Der var nogle spørgsmål til dig Flemming – værsgo!

Næstformand for Teknik-og Miljøudvalget i Lolland Kommune, Flemming Møller:

Ja, der var også et par få spørgsmål til mig. Det er jo lidt i den der kategori med, at hvordan skal vi finansiere det. Vi vil selvfølgelig gerne lave den bedste service for alle vores borgere i kommunen, det er indlysende. Men her er det jo et spørgsmål om, hvem der skal betale gildet, og hvor meget de beboere, der bor i den anden ende af færgen vil betale for, at dem i den ene ende kan få en fordel. Det afspejler sig selvfølgelig i holdningerne i kommunalbestyrelsen, og sådan er det. Der tror jeg måske, det var lidt lettere at komme videre af den vej, hvis kommunen ikke forlods havde meget store udgifter til færgefarten. Hvis man ikke i forvejen sagde, nu smider vi jo sådan en halv snes millioner i det her hul, der hedder færgefart, og nu vil de også have det billigere. Der tror jeg, det ville være mere fremkommeligt, hvis det var en mindre udgift, kommunen generelt havde. Det er den samme diskussion, man har, som man har med kollektiv trafik. Vi kunne få mange flere til at

tage bussen, hvis det var gratis. Det er også rigtigt, men der er altså nogen ude i den anden ende, der skal betale et eller andet et sted. Så længe vi ikke har fundet dem, så er det svært at komme videre ad den vej – også med hensyn til afløserfærgerne. Det er jo rigtigt, som der blev sagt fra sekretariatet, at det er generelt fattige kommuner, og Lolland Kommune er jo ludfattig for at sige det ligeud, så der er ikke så mange muligheder for at trylle med det her.

Så til Peter Larsen. Der glæder mig, at det lykkedes at provokere dig. Men det er måske lykkedes så godt, at du faktisk ikke rigtig opdagede, at jeg faktisk også er meget optaget af at få et økontaktudvalg op at stå. Jeg ved, at I på Askø-Lilleø har haft gode erfaringer med det, og det er da også noget, som jeg er fuldstændig enig med jeres tidligere formand for teknik og miljø om, at det skal vi have gang i. Det går lidt trægt, og jeg var i mit indlæg lidt inde på, hvorfor det måske går lidt trægt. Men det er den dialog, vi skal have til at køre, for det kan være med til at løse mange af alle de andre spørgsmål.

Til Henriette Spandet Jensen vedrørende et forsøg med godstransport. Jeg synes, det er en udmærket ide. Der er igen noget med penge, men forlods er vi meget positive over for det, for selvfølgelig vil det være godt, hvis vi kunne få løftet den del af kommunen på det område. Vi har da også lyttet til, at I har problemer med den dér vejskat, når man skal have gods frem og tilbage.

Med hensyn til de strenge regler, der er her i landet med kystbeskyttelseslinjer, og hvis I tager kystnærhedszonen med, så bliver der slet ikke noget tilbage. Hvem skal vurdere det? Det forestiller jeg mig er noget, hvor økontaktudvalget er med ind over og giver deres besyv med. Men det vil være kommunalbestyrelsen, der i så fald skal dispensere eller trække linjerne efter en høringsfase, og de regler, der nu er på de områder. Jeg appellerer bare til, at man har knap så restriktive regler på øerne, hvor man har nogle andre ydre forhold at tage hensyn til – ligesom vi også i landdistrikterne kan føle, at reglerne er rimelig snærende engang imellem.

Og så med hensyn til kommuneplanen, der står ikke noget om færgerne, fordi den er ikke færdig endnu. Der er lavet en midlertidig kommuneplan for nogle enkelte områder, for at man kan få de projekter sat i søen, men kommuneplanen er slet ikke færdig endnu – I skal nok komme med.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Jeg vil lige sige til dem, der interesserer sig meget for økontaktudvalg i forhold til kommunerne, at I skal udfordre jeres kommune, og jeg vil give jer et lille fif her i dag. Der er kommunevalg den 17. november, så det var da et tema, man kunne tage op som led i den demokratiske proces ude i kommunerne.

Og så er det dig Erik, der var et specifikt spørgsmål fra Claus til dig.

Medlem af Kommunernes Landsforenings Teknik- og Miljøudvalg, Erik Hove Olesen:

Jeg forstod det sådan, at det gik på, om vi i KL's Teknik- og Miljøudvalg havde diskuteret

færgeproblematikken til småøerne, og det kan jeg sige, det har vi ikke. Jeg tror heller ikke, det har været diskuteret imellem de 19 kommuner, som har den her problematik.

Men jeg hørte flere gange nævnt – blandt andet fra ministeren - at man skulle have igangsat en undersøgelse, der satte fokus på hele problematikken omkring småøerne, og det hilser jeg faktisk meget velkommen. Der er jo nogle steder, hvor man har fundet ud af at gøre det på en anden måde. Hvis vi kigger til vores nabolande – Sverige og Finland – er det jo, så vidt jeg ved, de fleste steder eller alle steder gratis at rejse med færger, og det kunne måske være noget, vi også kunne indføre her.

Men det ville i så fald betyde, at det gik fra at være en kommunal opgave til at være en statslig opgave – går jeg ud fra. Og så er vi netop i den der problematik, som vi kender alt for godt – abeflytningen. Jeg kan godt høre, at der nu bliver snakket om, når vi skal have gjort noget ved de lidt forældede færger, at så er der armlængde fra Folketinget, der siger, det er en kommunal opgave. OK – hvis jeg så siger, lad os nu gøre det til en statslig opgave, så sparker vi jo bare tilbage igen.

Jeg kunne godt tænke mig, at man fik en ordentlig undersøgelse af det her, og om vi skal gøre det på en anden måde. Folketinget plejer ikke at have en berøringsangst for at blande sig i kommunale forhold. Men nu koster det denne her gang, så er man lidt mere tilbageholdende.

Jeg også gerne lige gør opmærksom på, at det, vi snakker om her, det er færgerne til småøerne. Vi har altså også en problematik omkring dét, vi kunne kalde genvejsfærger. Det har vi nogle steder i Limfjorden, og det er vi berørt af. Det betyder også noget for en kommune. Vi har faktisk tre genvejsfærger, og dem står vi så for finansieringen af, selvom det er en del af infrastrukturen. Det kunne vi måske også inddrage i det her.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, tak. Og så skal vi i gang med næste runde.

Niels Tøttrup, Anholt:

Og netop dét, som Erik lige sagde nu, det optager os rigtig meget. Vi har en meget tung færgefart til Anholt – og en fattig kommune – Norddjurs, som vi relaterer til. Og nogen af de ting, jeg vil bede om, at man tænker på, er, om man ikke kunne flytte færgedriften over til staten i stedet for. Det er en meget alvorlig problemstilling der her, fordi vores færger er en møllesten om halsen på alle mulige andre forhandlinger med vores kommuner. Det er dét, der hele tiden kommer op.

På Anholt har vi et problem med kystsikring, som er meget alvorligt, hvor vores eneste hovedvej næsten er ved at blive spist af havet. En stor storm vil næste gang medføre at vejen forsvinder. Vores rensningsanlæg nede ved havnen er også berørt. Vi er havnet i en juridisk problemstilling, hvor man skubber aben rundt. Grenå Havn er ejer af Anholt Haven. Alle aktierne i Anholt Havn eller Grenå Havn er det jo, ejes af kommunen, men man skubber det alligevel over på lodsejeren. Det er nemlig kommunen – dybest set, men det er en anden juridisk person, og derfor bliver problemstillingen flyttet rundt.

Hvis vi skal forhandle om andre ting, så er det hele tiden – f.eks. med kystsikringen som jeg nævnte - sådan, at vi får at vide, at Anholt koster. Det store underskud, vi har på Anholt, der udelukkende færgen. Det er kun færgen. Jeg vil virkelig appellere til, at man omtænker denne her problemstilling, fordi den er en stor belastning for vores lille ø i vores forhold til kommunen. Jeg har nævnt det for formanden for Anholt-udvalget. Vi har nemlig et Anholt-udvalg hos os, og det er vi glade for. Der er det nævnt for ham, om man ikke kunne overføre det til staten, og han sagde, at det ville være win win-situation.

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Jeg kan trøste dig med, at Folketingets Økontaktudvalg sammen med Øsammenslutningen, kommer over og besøger dig til sommer. Vi har planlagt, at næste tur går til Anholt.

Dorthe Winther, Næstformand i S sammenslutningen af Danske Småøer:

Jeg vil godt følge op på det, Claus Jensen spurgte om. Jeg synes ikke, han fik svar på sit spørgsmål omkring KL og økommunerne. Vi har nogle gange været sammen med embedsmænd fra KL, men det virker, som om man egentlig er ret ukendt med den problematik, der egentlig ligger i økommuner, og jeg vil godt gentage Claus' spørgsmål, om du vil sørge for, at KL tager kontakt eller skaber en kontakt og sørger for, at de 19 økommuner mødes. For mig at se, har de faktisk nogle ting at snakke om sammen, også hvis der skal lægges et pres på Folketinget om ekstra driftsmidler til vores færger, som du jo kan høre i dag er kilden.

Ole Lyse, Formand for Teknikudvalget i Hedensted Kommune:

Nu er velfærdsministeren gået, men vi har stadigvæk embedsmændene til stede, og der er også politikere herinde. Budskabet fra Hedensted Kommune, er, at vi har fået øje på de 200 mio. kr. til udskiftning af færger. Vi har en gammel færge, der sejler til Hjarnø. Vores opfordring skal være, at det tilskud, man får til færgen, skal være så højt som muligt, gerne to tredjedelen, fordi når man skal udskifte en færge, så er man altid i konkurrence med at renovere en skole. Eksempelvis, hvis man skal bruge 50 mio. kr. til at renovere en skole eller bygge en færge, så vinder skolen som regel. Derfor skal derfor være et incitament så man kan se, at det er en absolut stor fordel for kommunen at få udskiftet færgen. Derfor et så stort tilskud som muligt fra statens side.

Svend Nørvang, Sejerø:

Jeg hørte Søren Adersen sige, at man skulle ligge stille på grund af, at der ikke er mandskab. Nu vil jeg sige til dem inde fra Folketinget, hvis formanden kommer med en god plan om, at man skal til at anvende fiskere til at sejle – ved I hvad, vi har haft to færger fra 1950 til 1966, hvor der var seks mand ombord, og de fire var fiskere. Tænk på alle dem, der sejler redningsbåde, det er fiskere. Man kan ikke bruge en fisker i en færge – hvorfor kan man ikke det? Der må I lige bakke ham op – jeg tror, han har en plan i ærmet. Så skal I bare se – så får vi besætning, så skal færgerne ikke vente, så får vi det godt ude på de skønne øer.

Ole Odsgård, Omø:

Det er til dig, Flemming! Når der bliver sagt noget omkring prioriteringer, så farer jeg altid op. Sammenslutningen gjorde, hvad den kunne dengang, da strukturreformen skulle diskuteres, for at de tilskud, der var til færger, skulle ømærkes. Det blev de ikke. De er gået ind i bloktilskuddene. Det betyder, at der i de enkelte kommunalbestyrelser skal foretages en prioritering. Det har vi fået at vide gentagne gange. Og nu nævnte du så, at der også er kollektiv trafik inde på fastlandet, og så farer jeg rigtig op. Man kan altså ikke sammenligne en færge med en bus, der kører inde på fastlandet. Hvis jeg bor på fastlandet og skal fra a til b, så kan jeg gå, cykle eller tage en taxa – der er nogle alternativer. Det er der ikke, når jeg bor på en ø.

En anden ting er, at jeg egentlig, da jeg kom hertil, troede at vi skulle ud på skøjterne, når vi skulle høre velfærdsministeren. Men hun sluttede rigtig godt af, fordi hun gav en opfordring til Sammenslutningen om at lave en handleplan for de ting, som vi godt ville. Da hun hørte om de mange problemer, så kunne hun godt se, at der skulle laves en samlet plan for, hvordan man gør. Der vil jeg komme med en opfordring til dirigenten og Økontaktudvalget. Jeg tror, at den handleplan, den skal understøttes af en øpolitik – Folketingets øpolitik. Således at vi på øerne ved, om der skal være et liv fortsat på øerne – et bæredygtigt liv på øerne. Eller det skal være som Femø vil have det – et pensionat for ældre – eller det skal være et naturreservat, så vi kan komme ud at kigge på Omø, der har en masse fugle, eller det skal et levedygtigt – bæredygtigt. Så derfor en opfordring til jer: Lav Folketingets øpolitik – så skal vi nok lave en handleplan!

Bent Hindrup, Endelave:

Henry siger, at det er kommunen, der skal løse det med turistformidlingen. Den er blevet skåret væk hos os i år. Så vi har ingen, fordi det er kommet med i den almindelige nedskæring. Og der er huller – der er ingen steder, vi kan søge en formidler for Endelave i nogen af støtteordningerne. Så der er altså et hul, der ikke kan fyldes op andet end, hvis Økontaktudvalget i Folketinget tager initiativ til at sørge for, at der bliver penge til formidling af øerne.

Det andet er færgerne. Der vil jeg sige, at i sin tid, da man indførte det, at det var gratis for personer og cykler, var der en lang diskussion i Folketinget og i Økontaktudvalget, indtil vi fik stillet et spørgsmål til ministeren om en opgørelse over, hvad det egentlig kostede, og hvad det kostede at administrere det. Dengang kostede det 4½ mio. at fjerne det, sådan så det var gratis for øboerne. Så var der ingen diskussion mere. Der er stor sympati og vilje i Folketinget til at gøre det. Det, der mangler nu – det næste skridt – kunne være, hvis Folketingets Økontaktudvalg bad om en redegørelse for, hvad kommer der ind i indtægter på gods, og hvad der egentlig er af udgifter til administration. Der tror jeg faktisk, at mange gange er udgifterne til administration større end indtægterne af øgoods, og så bliver den diskussion vel også afsluttet, så der bliver fri gods til øerne. Tak.

Klaus Perkild, Sejerø, formand for Sejerø Udviklingsforum:

Vi er en forening ud af 32 på Sejerø, som er en af de nyeste. Vi har til formål at fremme erhvervsliv og turisme på øen. Vi er i den heldige situation, at vi er kommet under Kalundborg Kommune, hvor vi har en rigtig god turistchef, som gør utrolig meget for os. Han gør næsten alt, hvad vi beder ham

om, og der er også penge med i det. Vi har også et rigtigt godt forhold til kommunen, men lige så snart vi vender ryggen til dem, så er der andre, der begynder at skære. Det kan vi ikke lide.

Og så bliver jeg også lidt provokeret af dine udtalelser, Flemming Møller, om larm. Det kan godt være, vi larmer, men det er vi simpelthen nødt til for at råbe jer op. For du har jo stadigvæk ikke fundet ud af, hvad det vil sige at være på en ø. Vi kan ikke bare skære en eller to stillinger væk og tju hej, så kommer der en ny familie, eller så kan de finde noget andet længere henne ad vejen. Derfor kæmper vi med næb og klør for at beholde alle arbejdspladser på øerne. Jeg synes også, der skulle være en opfordring til kommunerne. Prøv at spørge os, der bor ude på øerne. Vi kan altså også nogle ting. Men man bliver ikke engang indbudt til licitationer, det, synes jeg, er for dårligt!

Jeg håber bare, at det vil gå godt for øerne, og vi arbejder i hvert fald videre. Vi skal nok have møde med Flemming Møller, for vi skal til Lolland og studere bølgeenergi, og der regner jeg med, at du også kommer.

Liselotte Arentz Sørensen, formand for Anholt Borgerforening:

Vi repræsenterer nok den ø i Øsammenslutningen, som er den mest isolerede af alle øerne.

Jeg bakker helt op om, at det er meget vigtigt at få set på den her situation omkring færgerne, fordi det laver en barriere for os, når vi taler med vores kommune. Udover dét, så kan jeg forstå på kommunerne, at man flere steder mener, man har de samme problematikker. Man mener, det er uretfærdigt, at man er belastet med færgeudgifterne. Nogle kommuner mener også, at det er meget uretfærdigt, at de er belastet med kystsikringsudgifter, hvor andre kommuner får dette dækket. Jeg håber, at det er nogle af de områder, som man vil se på kommunerne i fællesskab og sammen med Folketinget, så man kan få det løst.

Vi talte lidt om, hvad vores potentialer er. Jeg synes, at det, som der kunne være væsentlig, når vi nu nok ikke hverken får landbrug eller fiskeri tilbage til øerne sådan umiddelbart, at vi så ser på, hvad er dét, vi kan rundt omkring. Der bor eksperter på alle øerne. Vi har noget, som er helt unikt. Her tænker jeg især på alt dét inden for de naturvidenskabelige genrer. Det ville man kunne udnytte det i kommunerne, lægge det ud – få folk til at undervise, ikke kun på øerne, men måske i hele landet.

Man kunne sagtens forestille sig undervisning, der foregik på samme måde som i Australien og andre steder, sådan at man også kunne fastholde dygtige lærere ude på øerne og måske få pustet liv i nogle af de skoler, som vi desværre måtte se lukke.

Der er en anden lille hurdle. Det er erhverv på øerne, som jeg har stået som talsmand for flere gange. Vi oplever, at vi er så meget et udkantsområde, at der ingen gang bliver set på, om de virksomheder, der er dér, egentlig er solvente. Man får at vide, hvis man skal optage et erhvervslån, at det er postnummeret, der er problemet. Tak.

Henriette Spandet Jensen, Fejøforeningen:

Færger er en nødvendighed for øerne, og de er også nøglen til mere udvikling. Man kan ikke sammenligne os med nogen som helst andre steder, fordi vi ikke er en kommune i os selv. Når jeg skal til forældremøder, når mit barn skal i skole på den anden side, så skal jeg med færge. Vi er simpelthen afhængige af den, og det er en ekstraskat, der er lagt på os. Det, der skete i Ravnsborg Kommune, da vi fik den gratis persontransport, det var, at man lige doblede op på bilerne, så var det samme pris eller lidt dyrere. Det, der sker i øjeblikket, er faktisk, at de brugere, som bruger færgen 50 gange om året – altså pensionister og enlige - deres prisniveau er steget med op til 500 pct. i løbet af en 5-6-årig periode. Afgangene er reduceret markant, og muligheden for at bestille natfærger er helt afskaffet i Lolland Kommune, fordi man siger, at det var ulovligt, det man gjorde før. Der skal gøres noget på færgeområdet. Ellers kan man lige så godt sige til os, drop de øer, vi gider ikke. Man må vælge – vil man øerne, så vil man færger – ellers vil man ikke øerne.

Torben Vindnæs, Femø:

Jeg vil lige korrigere – lige for god ordens skyld. Femøs mission om at være en otiumø er der mange på øen, der er kede af, fordi det er ikke særligt sjovt at have en mission, som man allerede opfylder, inden man er gået i gang. Men det, der nok menes med det, og det er derfor ordet er uheldigt valgt, det er nok mere en markedsføring af fred og ro og natur.

Medlem af Økontaktudvalget, Henrik Brodersen (DF):

Jeg har besluttet, og det er der også flere andre folketingsmedlemmer, der har, at vi ville være lutter øre i dag, fordi de spørgsmål, som vi gerne vil have svar på, dem kan vi altid stille. Hvorimod jeg synes, det er vigtigt at få hørt, om jeres hverdagsproblemer i lyst og nød og glæde. Vi har vendt mange problematikker, der er også nogle af dem, vi har hørt før. Kystsikring, som jeg er meget optaget af, og færgedrift som noget af det væsentligste. Man kan jo se, der er ting i hverdagen, som skriger til himlen. Alene den problematik om, at det er vigtigere at have rundet Australien, end det er at kunne lægge til på en eller anden ø i Smålandsvandet. Det var bare for lige at knytte en kommentar til det og sige, jeg synes, det har været indholdsrigt, og I har bidraget til videre eksistens.

Medlem af Folketinget, Niels Christian Nielsen (S):

Jeg vil sige tak for det kæmpe fremmøde – og så i forhold til hele stemningen herinde, den er jo lige så god som vejret udenfor, selvom vi har de fælles udfordringer, vi står overfor. Men overordnet vil jeg sige, der er tre hovedområder. Har vi politisk vovemod til at ligestille statsvej og vandvej? Og så er der spørgsmålet i forhold til hele færgeproblematikken. Så kyst- og digesikringen – den er jeg i hvert fald meget optaget af, fordi det er 30 cm vand i forhold til vandstigning, vi skal forholde os til. Og så endelig i forhold til helikoptere, fordi der skal man snart i gang med at forhandle et forsvarsforlig. I forhold til helikoptere skal man passe på, at man ikke får en falsk tryghed nu i forhold til, hvad region man hører ind under. Lægehelikoptere har sine begrænsninger i forhold til forsvarets. Når vi snakker helikopterbetjening, så er det i døgnets 24 timer, vi skal forholde os til det på øerne. Men ellers tusind tak og en rigtig god påske!

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Og så vil jeg give panelet til nogle korte koncise svar, så vi holder tiden, og denne gang starter vi så med dig Erik – værsgo!

Erik Hove Olesen, medlem af Kommunernes Landsforenings Teknik og Miljøudvalg:

Jeg synes også, det har været en spændende debat. For mig minder det meget om de debatter, jeg har derhjemme, når jeg skal snakke med de 53 landsbyer. Sådan er det altså i udkantsområder. Der er én afgørende forskel, og det er selvfølgelig færgerne, og det, synes jeg, har præget det her meget.

Jeg var glad for støtten fra Anholt, at det med færgerne betyder en hel del for de her ofte fattige udkantsområder. Der er jo ingen færgefart fra Rudersdal, og det er begrænset, hvad færgefart der er internt på Frederiksberg. Det er altså hovedsageligt dér, hvor vi i forvejen har nogle problemer med økonomien.

Dorte Winther, det jeg svarede på i forhold til Claus Jensen, det var, om vi havde drøftet det i KL's Teknik- og Miljøudvalg. Det har vi ikke. Men jeg vil også i øvrigt sige, at der har heller ikke været en henvendelse fra de 19 kommuner om at få det på dagsordenen. Jeg synes, det kunne være ganske udmærket. Når jeg kommer hjem til KL's Teknik- og Miljøudvalg, aflægger jeg en rapport om, hvad det er, der har været diskuteret her, og der kunne et af emnerne selvfølgelig være, om vi skal invitere de 19 kommuner, og om de har lyst til det. Men vi har altså ikke kunne lokalisere et ønske om det. Men jeg tror, vi alle sammen har meget behov for en afdækning af hele det her problem. Det er ligesom det med øernes problemer og færgeoverfarten, og det er skubbet lidt til side. Vi er nødt til at få det endevendt, og det ville være fint, hvis de 19 kommuner, der har småøer, havde en fælles optræden, at de kom tilbage og sagde – det er altså noget i den her stil. Så skulle vi selvfølgelig have en dialog med Folketinget om, hvordan vi kommer videre.

Jeg vil godt slå et stort slag for, at man bevarer dialogen imellem øsamfundet og de respektive kommuner. Og fri os for en lovgivning – der kommer ikke gang i en dialog ude lokalt, hvis man skal lovgive om det. En dialog ude lokalt mellem øerne og kommunen, den skal altså komme nedefra, den skal være et ønske fra øerne og selvfølgelig også kommunen. Men tak for i dag!

Flemming Møller Næstformand for Teknik og Miljøudvalget i Lolland Kommune:

Jeg har fornemmelsen ligesom et vælgermøde derhjemme. Det der den fordel derhjemme, at der kan man sige, at den ene part og den anden part i kommunalbestyrelsen er for og imod forskellige ting, og derfor vil jeg nok lade nogle af de ting ligge. Men der var nogle overordnede spørgsmål, og det var det med at sammenligne med anden kollektiv trafik. Jeg er da fuldstændig enig i, at man ikke kan sammenligne med en bus, der kører eller ikke kører – om færger sejler, eller den ikke sejler. Det, der var spørgsmålet, var, om man skulle betale for at komme over i bil – altså et spørgsmål om betaling, hvad det skulle koste. Det mener jeg godt, man kan sammenligne, fordi der i begge tilfælde er nogle positive effekter i at gøre det gratis. Man får mere trafik over – eller gør det billigere. Hvis det bliver alt for dyrt, så holder det bare op. Der mener jeg, man godt kan sammenligne det.

Forslaget fra Endelave om at få kortlagt indtægter og udgifter på gods, synes jeg, er en rigtig god ide.

Så var der det der med, at man bare kunne skære nogle stillinger væk, og at det ikke er ligesom i kommunen, hvor man bare kan gøre det. Sådan er det heller ikke hos os i kommunen, skulle jeg lige hilse og sige. Vi kan meget godt sætte os ind i øernes situation, hvad det angår. Vi vælger også tit mellem pest eller kolera, hvor vi faktisk er ved at spare os ihjel. Og det er lidt den samme problematik.

Spørgsmålet om erhvervslån, kender vi også på Lolland. Der behøver man ikke engang komme ud på øerne. Vi hører, at på hele den vestlige del af Lolland kan man ikke låne, ligesom man kan i resten af landet. Og det har stået på i lang tid.

Om vi vil have øerne overhovedet. Det tror jeg ikke, du skal stille som spørgsmål nu. Jeg tror, vi skal prøve at få den dialog til at køre godt og grundigt inden. For der kan godt komme nogle negative effekter ud af at råbe efter hinanden. Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi får os sat sammen, og så synes jeg, at de parter, som arbejder for at få et økontaktudvalg op at stå og få en god dialog i gang, de skal arbejde sammen om det – inden for kommunalbestyrelsen og uden for kommunalbestyrelsen. Først derefter tror jeg, vi kommer videre.

Og så var der Femøns vision. Det beklager jeg. Det var dét, jeg fik ud af turen rundt med Økontaktudvalget. Men det bringer mig til at sige, at når man skal have en identitet på en ø, så er det jo vigtigt, at man er enig på øen først om, hvad der er for en identitet, man vil have, ellers er det altså svært at markedsføre den. Tak.

Søren Adersen, formand for Småøernes Færgeselskab:

Jeg sidder og tænker lidt på Niels Tøttrup og Liselotte Arentz Sørensens kommentarer omkring færgedriften – statslig færgedrift fra Anholt. Der er ingen tvivl om, set med vores briller, at skal serviceniveauet i færgerne højnes, så skal der også flere penge til. Det kan vi slet ikke blive uenige om. Men jeg tror, at vi skal passe på, at vi ikke fjerner den centrale styring af færgerne fra de steder, hvor færgerne sejler. Jeg tror ikke, at et statsligt færgeselskab er nogen oplagt positiv ting for nogle af øerne, men derfor kan vi godt få flere penge til færgefarten, og det er måske også dét, I mener. Men det er lige for at slå fast, at jeg tror, det er vigtigt, at beslutningerne ligger ude i kommunerne ved de enkelte øfærger.

Og så vil jeg godt følge op på Dorthe Winthers henstilling til Erik om at samle de 19 økommuner. Jeg vil gerne lægge en billet ind med det samme på, at vi meget gerne vil deltage, hvis økommunerne skulle få lyst til at høre vores syn på omkring færgedriften. Hvis ikke vi bliver inviteret, så inviterer vi los selv. Tak for i dag!

Annemarie Genster, Avernakø:

Jeg synes ikke, der var så meget af det sidste her, som jeg umiddelbart kan svare på. Det eneste, der

lige sådan falder mig ind, er, at når man nu snakker om de 19 økommuner, så har vi jo f.eks. borgmesteren fra Faaborg-Midtfyn Kommune siddende her i dag, og jeg er da sikker på, at han også hører, at der bliver snakket om økommunerne, som skal gå sammen. Det er altid rart, at der i hvert fald er én til stede, som kunne være med til det. Så det er bare en opfordring til dig, Bo Andersen. Det var såmænd det hele.

Henry Larsen, Formand for Sammenslutningen af Danske Småøer:

Der er nogle ganske få ting, der har været oppe her, jeg lige vil kommentere. Jeg har sådan set holdt mig fra det med færger, som jo i virkeligheden er dét, som optager os øboer mest, fordi Søren, formanden for Småøernes Færgeselskab, så udmærket har redegjort for de holdninger, han har, og de er jo nøjagtig de samme, som vi har, så der er ingen grund til, at vi to vi begynder at synge i kor.

Men der er et par ting, jeg alligevel vil knytte en kommentar til. Der har været nævnt noget om afløserfærger. Som jeg fornemmer det, er problemet størst med de lidt større færger, der sejler lidt længere ud – ikke så meget i Limfjorden og nogle af de her fjordfærger. Der har vi det problem, at vi ikke i Lolland, Sydfyn, Sjælland og måske også Tunø og Anholt kan ikke få økommunerne til at forstå, at det er indlysende, at de går sammen om at få løst det afløserfærgeproblem. Men der er jo ikke andet at gøre, end at vi må blive ved med at fortælle dem det. Jeg vil være klar til at modtaget gode ideer til, hvordan vi får det her løst. For selvfølgelig skal de samarbejde.

Jeg kan huske, da man faktisk havde råd til at leje afløserfærger. Det har man ikke mere, nu sparer man dem væk og sejler med en meget dårlig fartplan i Lollandsområdet. Vi havde en afløserfærge, som lå på Sejerø, og den var stort set i brug det meste af tiden, så der var slet ikke tid til, som Tom foreslog, at sejle med turisme. Der var faktisk så meget brug for en enkelt afløserfærge, at den stort set kan være i brug en stor del af tiden for så vidt angår de lidt større færger. Vi må på en eller anden måde finde en løsning, og vi tager meget gerne imod gode forslag til, hvordan den lille halve snes kommuner kunne finde ud af, at de har en fælles interesse i at få løst det problem.

Der er selvfølgelig også andre muligheder. Det har været fremme flere gange her i dag, at staten skal overtage færgefarten. Når jeg bliver spurgt om, hvor skal færgerne være – i staten eller i kommunerne, så plejer jeg gerne at sige, at det er svært for os at tage stilling til. Det er ikke dét, der er afgørende. Det afgørende er, at der skal penge til, at de kan sejle. Hvis der ikke kommer flere penge fra staten, hvis de overtager dem, så har vi ikke løst problemet. Det afgørende er, at man skal have økonomien til at være i orden.

Jeg tror faktisk, det var en ret god ide, du kom med, Henriette, med at prøve at lave et forsøg med at se, hvordan det i grunden gik, hvis man lavede gratisfærger. Jeg kan huske en gang for en del år siden i bestyrelsen for Småøernes Færgeselskab, hvor vi snakkede om man kunne sejle gratis. Den daværende overfartsleder fra Årø-færgen havde regnet på det og sagde, at der går så meget til administration billetsystemer og ting og sager, så hvis man gjorde det gratis og lod folk sejle uden at betale, så kostede det ikke stort mere. Det er muligt, det ikke vil gælde for alle færger, men det var dét, han havde fundet frem til. Derfor synes jeg, det kunne være et interessant forsøg at få lavet.

Flere har sagt at de er blevet provokeret af Flemming Møller. Nu har jeg været sammen med Flemming på en ørunde, og han siger med et glimt i øjet, at øboerne larmer. Det kunne I ikke se alle sammen. Føl jer nu ikke provokeret og gå hjem og tro, at han er en rigtig slem fyr.

Jeg kan ikke rigtig komme med en løsning på, at I ikke har nogen turistchef i Horsens Kommune. Angående turisme, så er turisme jo, som jeg ikke rigtig fik sagt, i hvert fald et af øernes bærende fremtidserhverv. Det er til at vedligeholde færgers økonomi, forretningernes økonomi, og dem, der nu lever af turister ude på småøerne. Det er også godt for turister at komme ud og besøge småøerne. Det har de en god oplevelse af. De kommer ud og oplever øboer, som gerne vil fortælle – øoriginaler. Dorthe sagde til mig engang, hvor jeg havde sagt, der er jo desværre ikke nogen øoriginaler tilbage mere – jo, sagde hun, og pegede på mig, der er én!

Der var engang nogle turister, der kom over på en ø og gik rundt, og de kom langt, langt ud på den ene ende af øen, hvor der var ret øde. Der gik der en mand og hakkede roer, og de falder i snak med ham der, gutten på øen, og det er jo meget sjovt at snakke med sådan en rigtig vaskeægte øbo. De spørger, hvordan han har det, og om det er ham, der har gården dernede. Ja, det er det. Nåh, hvordan har I det så dér, har du kone og børn. Nej, sagde han, jeg bor her sammen med to søstre. Nåh, siger de så – det kan der jo ikke være så meget ved. Nåh, siger han – det er jo ikke mine søstre.

Jeg startede med at sige, at jeg var glad for at se så mange øboer, men jeg var selvfølgelig lidt ked af, at der ikke så mange kommunale repræsentanter.

Jeg vil så slutte med at sige, at jeg har været rigtig glad for alle de mange øboer, der har været her, fordi de ting, som vi heroppe fra har glemt at få sagt, dét, tror jeg, er kommet frem rundt omkring fra i salen. Ingen er fuldkommen til at huske det hele, ikke engang jeg, så det er fint, at I er kommet med alle de spørgsmål. Og vil så slutte med at sige tak til Preben Rudiengaard og hans udvalg, fordi I tog initiativ til denne her høring. Det har været en rigtig god dag, som forhåbentlig fører til nogle konklusioner og nogle omtaler, som kan være med til at give småøerne en lysere fremtid. Tak!

Formand for Økontaktudvalget, Preben Rudiengaard:

Ja, jeg kender jo øboer, jeg bor også blandt nogen, selvom Henry siger, det ikke er en rigtig ø. Men når det så er sagt, så må jeg sige, at øboer, det er jo et specielt folkefærd. Man siger sin mening, og det er dejligt. Og den mening, synes jeg, også er kommet frem i dag. Derfor har jeg også indtryk af, at vi, der sidder i Økontaktudvalget, vi har hørt meget, og det er vi glade for, og mine kollegaer fra Folketingets andre udvalg, de har også hørt det, og jeg har jo også kunnet se, hvordan I har griflet. Jeg sad lige og hviskede lidt med Karen Jespersen, og hun var også meget glad for i dag. Jeg tror også, panelet har fået noget at tage med hjem. Ikke mindst dig Erik Hove. Jeg synes, det var en god ide, at gå ind i KL og få snakket lidt, om I også kunne lave det lidt ligesom vi f.eks. har i Folketinget. Jeg tror, der er brug for det, så det var kun et godt råd, jeg synes, du kunne tage med hjem.

Og så må jeg sige én ting, lad nu være med at køre på, at det er staten, der skal styre. Så ødelægger

vi alt, hvad der hedder nærdemokrati, og derfor så synes jeg, det er KL I skal arbejde konstruktivt sammen med, og så er det os, der giver pengene på en eller anden måde og sætter initiativer i gang – også i samarbejde med KL. Det er den måde, jeg synes vores samfund skal køre på. Det synes jeg også, jeg hørte meget om i dag.

Tusind tak, fordi I alle sammen er kommet herover til hovedstaden. Tivoli er ikke åben endnu, det åbner først den 8., men så må I forlyste jer ude i det gode vejr, indtil I skal hjem til jeres dejlige øer igen. vi glæder os til at se jer på et eller andet tidspunkt, og vi kommer til Anholt til sommer. Tak.